

Gümrük Kanunu

(Resmî Gazete ile ilân : 11 . V . 1949 - Sayı : 7204)

No.
5383

Kabul tarihi
2 . V . 1949

BİRİNCİ AYIRIM

Genel hükümler

Birinci Bölüm

Mükellefiyetler

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti gümrük hattından geçen veya eşya geçiren her şahıs Gümrük Kanun ve nizamlarına uymakla mükelleftir. Bu mükellefiyet gümrüğün gerek bu kanunda gerek başka kanunlarda yazılı hükümlere göre yapabileceği denetlemelere tâbi olmak ve kanunları gereğince gerek kendi adına gerekse başka idareler adına veya hesabına tahsil edeceği vergi, resim ve ücretleri ödemek veya teminata bağlamaktır.

Mükellefiyetler

İKİNCİ MADDE — Gümrük hattı Türkiye siyasî sınırları ile birdir.

Gümrük hattı ve bölgesi

Gümrük bölgesi:

a) Denizlerde, kara suları ile sahilden içeri doğru 30 kilometre derinliğindeki alanı;

b) Karalarda ve sınır teşkil eden nehirler ile göllerde, gümrük hattından içeri doğru 30 kilometreye kadar olan alanı kaplar.

Boğazlarla Marmara Denizi ve İstanbul Limanı gümrük bölgesi sayılır.

Gümrük bölgesi takibi kesmemek için aşılabileceği gibi Bakanlar Kurulunca bâzı yerlerin coğrafi durumları veya kaçakçılığa elverişli olmaları bakımından karalarda 60 kilometreye kadar genişletilebilir.

Gümrük bölgesi ilân olunur.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Serbest limân ve bölgē vâ mahaller ile gümrüklenmemiş eşyaya mahsus antrepolar ve bu türlü eşya konmasına Gümrük İdaresince müsaade olunmuş mahaller; kanunda veya gümrüğün yazılı izin kâğdında gösterilen kayıtlara uyulmak ve gümrüğün denetlemesi altında bulundurulmak şartıyla vergi ödeme mükellefiyeti bakımından gümrük hattı dışındadır sayılırlar.

Gümrük hattı dışı sayılan yerler

DÖRDÜNCÜ MADDE —

1. Gümrüğün denetlemesi altına konmuş eşyaya terettüp eden vergi ödeme mükellefiyeti 62 nci madde gereğince beyanna-

Ödeme mükellefiyetinin başlangıcı

menin tescili ile ve ağızdan beyan yapılabilen hallerde bu beyan ve 66 ncı madde gereğince tahakkuk kâğıdının mükellefçe imzası ile başlar.

Gümrük kontrolü altında bulunan eşya Gümrük Vergisinin ödenmesinden önce mahvolursa mükellefiyet kalkar.

2. Gümrüğün denetlemesi dışında kalmış eşyaya ait vergi ödeme mükellefiyeti, eşyanın gümrük hattından geçirildiği tarihten ve bu tarih bilinmiyor ise eşyanın gümrük hattından geçirildiğine gümrükçe bilgi edinildiği günden başlar.

3. Şarta bağlı ve teminatlı veya teminatsız olarak yurda muaf sokulan eşya için terettüp edecek vergi ödeme mükellefiyetinin başlangıcı, muaflık beyannamesinin tescili ve beyanname yok ise başka geçiş belgeleri üzerinde gümrükçe yapılan en son giriş vizesi tarihidir.

4. Yurda muaf olarak sokulduğu halde muaflıktan faydalanmayan yerlere ve şahıslara satılan veya devredilen eşyaya terettüp eden vergi ödeme mükellefiyeti, gümrüğe yapılacak beyan tarihinden ve beyan yapılmamış ise satış veya devir tarihinden ve bu tarih tesbit edilemiyorsa, gümrükçe satış ve devir hakkında bilgi edinildiği tarihten başlar.

Bu suretle satılan ve devredilen eşyayı alanlar da bu eşya için terettüp eden vergi bakımından gümrüğe karşı satan veya devreden gibi sorumludur.

Vergiye esas olan tarife

BEŞİNCİ MADDE — Gümrük giriş vergisi, yukarıki madde gereğince ödeme mükellefiyetinin başladığı tarihte yürürlükte olan tarife nispet ve esaslarına göre hesaplanır. Tarifinin vergi nispetlerini artıran hükümler, uygulanmasından en az üç ay önce, ilân olunur. Ancak bu kanunun 13 ve 14 ncü maddelerine göre yapılacak artırmalar bu hükmün dışındadır.

Vasfı ve tahsis yeri değişen eşya

ALTINCI MADDE — Gümrük Vergisi, ödeme mükellefiyetinin terettüp eylediği tarihte eşyanın bulunduğu hal ve mahiyetine göre tarifede yer aldığı pozisyon üzerinden hesaplanır ve bu suretle hesaplanacak gümrük vergisinden eşyanın niteliklerinde sonradan husule gelen değişmeler ve bozulmalar sebebiyle indirim yapılmaz. Ancak hava tesirinden veya her hangi bir kaza neticesinde hasar görmüş olan eşya hakkında, her türlü külfet ve masrafı sahibine ait olmak üzere, gümrüğün denetlemesi altında aşağıdaki hükümler uygulanır :

1. Hiçbir suretle kullanılamaz hale gelmiş olan eşya, sahibi ister ise, usulü dairesinde yokedilir.

2. Yalnız ilk madde olarak kullanılabilir hale gelmiş eşyanın gümrüğü ilk madde tarifesi üzerinden alınır. Şu kadar ki, gümrükçe lüzumu halinde, bu eşyanın ilk madde şeklinden başka suretle kullanılmasını önleyici tedbirler de alınır.

3. Bir kısmı hasara uğramış eşyanın, ayırma mümkünse, yalnız hasara uğramış kısımları ve ayırma mümkün değilse, eşyanın tamamı hakkında, sahibinin dileğine göre yukardaki (1) ve (2) numaralı fıkra hükmünce işlem yapılır.

4. Islanmış veya nemlenmiş eşyanın kurutulmasına gümrükçe müsaade olunur.

5. Muaf olarak yurda sokulupta on yıl kullanıldıktan sonra muaflıktan faydalanmayan bir işe tahsis edilen makina ve âletlerden Gümrük Vergisi aranmaz. Bu süreden önce normal verim kabiliyetini enaz % 25 nispetinde kaybettiği ilgili Bakanlıkça tasdik edilen makina ve âletlerin muaflıktan faydalanmayan mahallere devir ve tahsisi takdirinde Gümrük Vergisi ilk madde tarifesi üzerinden alınır.

İkinci Bölüm

Gümrük hattından geçiş

YEDİNCİ MADDE — Gümrük hattı, kara, su ve havadan ancak gümrük kapılarından aşılır ve gümrük uğraklarıyla bu kapılar arasında belirli yollar takip edilir. Giriş ve çıkış gümrük kapıları, uğrakları ve bunları birbirine bağlayan yollar ile hava hatları Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tâyin ve ilân olunur.

Gümrük kapı ve yolları

Umumi hizmete açılmış olan demiryolları gümrük yolu sayılır.

SEKİZİNCİ MADDE — Gümrük hattından geçiş ile gümrüklü liman ve meydanlara giriş ve iniş, buralardan çıkış ve denetleme zamanları Gümrük ve Tekel Bakanlığınca ilân olunur. Şu kadar ki:

1. Demiryolu katarları ve muntazam tarifeli deniz, kara, hava ve nehir taşıtları gece ve gündüzün her saatinde gümrük hattından geçebilir. Bunlarla gelen ve giden yolcuların gümrük işlemleri de bu zamanlarda yapılır.

2. Liman işletme teşkilâtı bulunan limanlarda, 30 rüsum tonilâto hacminden büyük gemiler gece ve gündüzün her saatinde yük ve yolcu alıp çıkarabilir.

Liman işletme teşkilâtı bulunmadığı halde sefer tarifesi veya hava şartları icabı olarak çalışma saatleri dışında veya geceleyin limana girmek ve limandan ayrılmak zorunda bulunan gemilerin bu limanlarda geceleyin yük ve yolcu alıp çıkarma istekleri gümrükçe yerine getirilir.

DOKUZUNCU MADDE — Yüz rüsum tonilâtoyu geçmiyen Türk deniz taşıtları ile eşya ithali Gümrük ve Tekel Bakanlığının iznine bağlıdır. Yabancı gemilere bu hakların tanınması karşılıklı olabilir.

ONUNCU MADDE — Gerek üzerlerinde gerek kap ve sargılarında (sandık, balya, şerit, etiket ve saire gibi) Türkiye'de yapıldığını veya Türkiye menşeli olduğunu sandırarak fabrika veya ticaret markasını, adını, alâmetini, Türkiye'de bir mahal ismini veya resmini veya işaretini taşıyan yabancı mahsul ve maddelerin Türkiye'ye girmesi veya Türkiye'de bir antrepoya konması, Türkiye'den transit geçirilmesi yasaktır.

Sahte menşeli eşya

Bu hüküm Türkiye'deki bir mahal isminin aynı olan yaban-

cı bir mahal adını taşıyan ve bu mahal ismi altında menşe memleket adı açıkça gösterilmemiş bulunan yabancı eşya hakkında da uygulanır.

İstihsal veya imal edildiği menşe memleketinden başka yabancı memleketler mahsul veya mamulü olduğunu gösteren veya sandıran sahte isim ve alâmetler taşıyan eşyanın da girmesi ve transit geçirilmesi Gümrükçe menedilebilir.

Üçüncü Bölüm

Giriş, çıkış; transit serbestliği ve kısıntılar

ON BİRİNCİ MADDE — Yasaklık ve kısıntı hükümleri saklı olmak üzere ithal, ihraç ve transit serbesttir.

ON İKİNCİ MADDE — İç ve dış güvenliğin savunması, kamunun, hayvan ve ürünlerin hastalıklardan korunması, tarih ve sanat eserlerinin memleketten çıkışının önlenmesi maksadiyle Bakanlar Kurulunca giriş, çıkış ve transit serbestliği her vakit kısılabileceği veya kaldırılabilceği gibi malî ve iktisadi zaruretler halinde de aynı çarelere başvurulabilir.

Misilleme

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti ile Ticaret Anlaşması akdine yanaşmayan veya bu yoldaki görüşmeleri sonuçlandırmıyan yahut Ticaret Anlaşmalarını vaktinden önce tek taraflı olarak kısmen veya tamamen hükümsüz bırakan memleketlerin mallarına ve gemilerine karşı yasak ve kısıntılar koymaya veya farklı işlemler ve tarifeler uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Hükümet bu yetkisini Türk gemi ve mallarına karşı yasak, kısıntı koyan veya farklı işlemlere tâbi tutan memleketler hakkında da kullanabilir.

Damping

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Türkiye'ye yolladığı malları Giriş Tarife Kanununun takip ettiği gayeyi sarsacak şekilde gizli veya açık surette prim, damping ve benzeri tedbirlerle teşvik eden memleketler eşyası hakkında bu tedbirleri tesirsiz bırakacak yüksek tarifeler uygulamaya ve başka çarelere başvurmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bakanlar Kurulunca 13 ve 14 ncü maddelere göre alınan kararlar üç ay içinde Büyük Millet Meclisinin onamına sunulur.

Dördüncü Bölüm

Gümrük Vergisi

Gümrük Vergisi

ON ALTINCI MADDE — Gümrük Vergisi tarifedeki ölçü ve nispetler üzerinden alınır.

Bakanlıkça eşyanın tarifedeki yerini gösterir bir repertuvar yayımlanır.

Tarifenin dışında kalmış eşyadan tarifede en çok benzerlik gösterdiği eşya gibi vergi alınır. Benzerlik Gümrük ve Tekel Bakanlığınca eşyanın kullanılacağı yer, geçirdiği işçilik derecesi ve

değeri göz önünde tutularak tesbit ve Resmî Gazetede ilân olunur ve repertuvara da geçirilir.

Repertuvarda, eşyanın tarifedeki yerini belirtmek üzere yapılacak değişiklikler de Resmî Gazetede ilân olunur, bu değişiklikler, ilânından önce kesinleşmiş Gümrük Vergisi tahakkuklarına dokunmaz.

ON YEDİNCİ MADDE — Aşağıda yazılı eşya Gümrük Vergisinden muaftır:

Muafıklar

1. Devlet müzeleri ve kitaplıkları için gelen teşhir edilecek veya okunacak eserler ile Devlet, Belediye ve Özel İdarelerin hayvan ve bitki bahçeleri için gelen hayvanlar, bitkiler (bunların kılıfları ve gereçleri dâhil);

2. Kamu faydasına yararlı derneklere ve kamunun faydasına parasız tahsis edilmiş millî tesislere, konularına uygun olarak bağış yoluyla gelen eşya (Bakanlar Kurulu kararıyla);

3. Millî Savunma ihtiyacı için Hükümet tarafından doğrudan doğruya getirilen veya sipariş üzerine getirilen silâhlar ve bunların parçaları ve teferruatıyla her türlü harb mühimmatı ve harb ganimetleri;

4. Kara sınırından beş kilometreye kadar derinlikte bulunan köyler ve kasabalar ahalisinin gümrük kapılarından geçirdiği kendisinin veya ailesinin kullanmasına mahsus eşyadan gümrük giriş vergisinin tutarı 500 kuruşu geçmeyen miktarı;

5. Harb tutsakları adına bağış yoluyla gönderilen yiyecek, içecek (tütün ve sigara dâhil) ve giyecek eşya, (karşılıklı olmak şartıyla);

6 - a) Millî deniz ve hava gemilerinin yabancı limanlarda ve meydanlarda yalnız kendi ihtiyaçları için aldıkları donatım eşyası;

b) Yabancı deniz ve hava gemilerinin içinde getirdikleri veya Türk limanlarında gümrüklenmemiş mallardan aldıkları yakıtlar ve yağlayıcı maddelerle gemi adamları ve yolcularına mahsus yiyecek ve içecekler ve donatım eşyası;

(Gemilerden dışarı çıkarılmaması ve karşılıklı olması şartıyla);

c) Büyük kabotaj yapan Türk gemileri ve uçakları hakkında da yukardaki hüküm uygulanır. Ancak, bu gemiler küçük kabotaj seferleri esnasında yabancı yakıt, yiyecek ve içecek maddelerini, vergileri ödenmek şartıyla kullanabilirler;

d) Yemekli vagonların Türkiye sınırından geçtikten sonra hazırlıyacakları ilk kahvaltı ve yemek için kullanacakları yiyecek ve içecekler ile yakıtlar;

(Tekel maddeleri bu hükmün dışındadır.)

7 - a) Turizmi teşvik maksadiyle kurulmuş resmî teşekküller ile Türkiye Turing ve otomobil kurumu için getirilecek ve parasız dağıtılacak olan otel ve propaganda ilânları, broşürler, duvar takvimleri, otomobil plâkaları, yol işaretleri, rozetler, mü-kâfat kupaları ve şiltleri;

b) Yabancı turizm teşekkülleri tarafından parasız dağı-

tılmak üzere Türkiye turizm teşekkülleri ile Türkiye turing ve otomobil kurumuna gönderilen yabancı turizm propaganda afişleri, broşürleri, rehber ve takvimleri (Karşılıklı olmak şartıyla).

*Diplomasi muaf-
lıkları*

ON SEKİZİNCİ MADDE — Aşağıda yazılı eşya karşılıklı olmak şartıyla Gümrük Vergisinden muafır:

1. Yabancı devlet başkanları ve aileleri ile refakatlerine memur olanların birlikte getirdikleri ve Türkiye'deki ikametleri esnasında getirtecekleri eşya;

2. Yabancı devletlerin Türkiye'deki elçi ve ailelerinin kendilerine ve elçiliğe mahsus olarak birlikte getirdikleri veya sonra getirecekleri eşyalar ile elçilikler inşasına mahsus malzeme;

3. Diplomasi memurlarının ve resmî bir ziyaret ve vazife için memleketimize gelen delege ve askerî heyetlerin Gümrük ve Tekel ve Dışişleri Bakanlıklarınca birlikte tesbit edilecek eşyaları;

4-a) Türkiye'deki yabancı konsoloshanelere mahsus bayrak, arma ve basılmış defterler, başlıklı kâğıtlar, alındılar, pasaportlar, şahadetnameler, pullar ve resmî mühür ve damgalar ile benzerleri eşya;

b) Meslekten olan başkonsolos, konsolos ve muavin konsoloslar ile meslekten olan konsolosluk memurlarının memuriyetlerine ilk defa gelişlerinde beraberlerinde veya bu gelişlerinden en çok iki ay önce gelen kullanılmış ve kullanılmamış zat eşyası ve kullanılmış ev eşyası ile gelişlerinden itibaren altı ay içinde gelen yalnız kullanılmış zat ve ev eşyası;

5. Yukardaki 1, 2 ve 3 numaralı fıkralarda sözü edilenlerin binek ve hizmet otomobilleri ile meslekten olan başkonsolos, konsolos ve muavin konsolosların yukardaki süreler içinde getirecekleri birer binek otomobilleri.

Bu madde hükümlerine göre muaf giren otomobiller muaflık hakkı olmayan kimse ve yerlere satıldığı veya devredildiği takdirde, bu satış ve devir giriş tarihinden itibaren ikinci yıl içinde yapılmış ise Gümrük Vergisinin %50 si, üçüncü yıl içinde yapılmış ise %75 i indirilir.

Esaslı surette hasar görmüş olan binek otomobilleriyle üç yıl geçtikten sonra satılan veya devredilenlerden Gümrük Vergisi aranmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ve kurye çantalarına ait gümrük işlemleri Dışişleri ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca birlikte tesbit olunur.

Zat ve ev eşyası

ON DOKUZUNCU MADDE — Aşağıda yazılı eşya, Gümrük İdaresince şartlarına ve gösterilen esaslara uygun görüldüğü takdirde Gümrük Vergisine tâbi tutulmaz:

1-a) Cumhurbaşkanının zat ve ikametgâhı için gelen eşya;

b) Yolcuların beraberlerinde getirdikleri şahıslarına ait kullanılmış ve kullanılmamış zat eşyası ile nakil vasıtaları hizmetlilerinin yalnız kullanılmış zat eşyası; (yolcunun gelişinden itibaren en geç altı ay sonra veya en çok iki ay önce gelen yalnız kullanılmış zat eşyası da bu hükümden faydalanır).

Yolcuların beraberinde getirdikleri Gümrük Vergisi tutarı 25 lirayı geçmeyecek miktardaki hediyeelik eşya da zat eşyası gibi muaftır.

c) Şahsi madalya ve nişanlar ile yabancı memleketlerdeki bilim ve sergi ve müsabaka heyetlerince verilmiş mükâfatlar, hâtıralar ve Türkiye’de yapılan müsabakalarda mükâfat olarak verilmek üzere bağış yoluyla gönderilen eşya;

2 - a) Türkiye’de yerleşmek üzere gelen yabancıların;

b) Yabancı memleketlerdeki daimî vazifelerinden dönen Türkiye memurlarının;

c) Yabancı memleketlerdeki tahsillerinden dönen Türk öğrencilerin;

d) Ticaret ve sair maksatlar ile yabancı memleketlerde yerleşip de iki yıl ikametden sonra dönen Türklerin,

Göç suretiyle beraberlerinde veya kendilerinden en çok iki ay önce veya altı ay sonra gelen kullanılmış ev eşyası;

(İki yıl oturmaksızın zorlayıcı sebepler dolayısıyla dönenlerin ev eşyası da bu hükümden faydalanır ve süre kayıtlarına bakılmaz),

e) Türkiye’de oturan bir Türkle evlenerek yabancı ülkedeki asli ikametgâhını terk ile Türkiye’ye gelen gelinin beraberinde veya gelişinden en çok iki ay önce veya altı ay sonra gelen cihaz eşyası;

f) Yabancı memleketlerdeki Türklerin ölümü ile Türkiye’de oturan veya Türkiye’ye dönen kanuni mirasçılara intikal eden zat ve ev eşyası;

(Bunların ölüm tarihinden itibaren bir yıl içinde getirilmesi ve ölene aidiyetinin ve namlarına gelenlere intikalinin kanaat verici belge ile ispatı şartıyla).

Yukarıki 1 - b ve 2 - a, b, c, d, e, f fıkralarına göre gümrüksüz geçirilecek eşyanın çeşit ve miktarı, sahiplerinin içtimai durumları göz önünde tutularak gümrükçe takdir olunur.

3. Mezarlıklara ve millî âbidelere konmak üzere getirilen veya gönderilen çelenkler ve bu mahiyetteki eşya ile içinde ölü veya ölünün kül veya kemikleri bulunan tabut, vazo ve sair kaplar ve bunlarla birlikte getirilen veya daha önce veya sonra gönderilen çiçek, çelenk ve bu mahiyetteki eşya;

4. Her türlü Türk parası, banknot, esham ve tahvilleri ile Türkiye’ye sokulması yasak olmayan yabancı devlet paraları ve esham ve tahvilleri ve bunların kuponları ile çekler ve poliçeler;

5. Resmî veya özel daire, müessese ve şahıslara ait muamele görmüş defterler, evrak ve belgeler ve Türk Elçilik ve Konsolosluklarından geri getirilen her türlü eşya;

6. Gümrükçe ticari mahiyeti olmadığı tahakkuk eden nümnelik eşya ve modeller.

YIRMİNCİ MADDE — Asıl ikametgâhı yabancı memleketlerde olan Türk ve yabancı seyyahların birlikte veya kendilerinden en çok iki ay önce veya sonra getirdikleri 21 nci maddenin (6) numarasında yazılı seyahat vasıtaları, av, spor ve diğer eşyaları

Turistik kolaylıklar

için vergi teminatı olarak kara seyahatlerinde Uluslararası Turizm ve otomobil birliğine mensup Türkiye Turing ve otomobil kurumunun veya bunun kefalet ettiği ecebi kurumların ve hava seyahatlerinde Türk Hava Kurumunun veya bu kurumun kefalet ettiği Uluslararası Hava federasyonunun veya bu Hava federasyonuna mensup Uluslararası Hava Kurumunun verecekleri trip-tik veya gümrük geçiş karneleri (en çok bir yıl içinde ihraç şartıyla) kabul olunur.

Motörlü vasıtaların mûtat depolarındaki akaryakıt ve madenî yağlardan vergi aranmaz. Çalınmak ve kaza neticesi parçalanmak yüzünden tekrar çıkarılması mümkün olamıyan vasıta ve eşyanın da vergileri aranmaz ve teminatları çözüdür.

Çalınma hâdisesi mahkeme ilâmı veya hâdisenin vukubulduğu mahallin en büyük mülkiye âmirinin belgesiyle ispat edilir.

Kaza dolayısıyla çıkarılamıyan taşıt ve eşyanın enkazı Hükümete terkedilmek ve keyfiyet mülkiye âmirinden alınacak bir belge ile gümrüğe ispat olunmak lâzımdır.

Hükümete terkedilen ve hiç işe yaramıyan vasıta ve eşyanın usulü dairesinde yoketme masrafları sahiplerince ödenir.

Beşinci Bölüm

Geri gelen eşya rejimi

Geri gelen eşya

YIRMI BİRİNCİ MADDE — Yabancı memleketlere çıkarıldıktan sonra asli nitelikleri değişmeksizin geri getirilen aşağıda yazılı memleket eşyası ayniyetleri gümrüğe ispat ve tevsik edilmek şartıyla vergiye tâbi değildir.

1. Yol ve coğrafya durumu sebebiyle, Türkiye'nin bir yerinden başka bir yerine sevk için yabancı topraktan transit geçirilerek en geç altı ay içinde geri getirilen eşya;

2. Gittiği memleketin gümrük sınırından dışarı çıkarılmıyarak veya bu memlekette muvakkat kabul ve muaflık usulüne tâbi tutularak çıkışından itibaren en geç iki yıl içinde geri getirilen eşya;

3. Gittiği memleketin gümrük sınırından geçtikten sonra satılmamak veya alıcısı tarafından iade edilmek yüzünden en geç iki yıl içinde geri getirilen eşya;

4. Temizlenmek, boyanmak ve tamir edilmek gibi bir maksatla çıkarıldıktan sonra Gümrük Vergisi ödenmesini gerektirecek asli bir kısım ilâve edilmeksizin en geç bir yıl içinde geri getirilen eşya;

(Aslî bir kısım ilâve edilmiş ise yalnız bu parçadan gümrük alınır.)

5. Yerli mahsul ve mamullerin çıkışında ambalâj olarak kullanılıp en çok bir yıl içinde dolu veya boş olarak geri getirilen kaplar ve örtüler ve sargılar ile göç eşyası naklinde kullanılmış liftler;

6. Yabancı ülkelere seyahat eden Türkiye'de mukim Türk ve yabancıların Türkiye'den çıkışından itibaren en geç bir yıl içinde beraberlerinde veya kendilerinden en çok iki ay önce veya sonra geri getirilen her türlü taşıtları ve bunların yedek ve yenile-

me parçaları ile hayvanları ve bunların binek ve koşum takımları, römork ve rulotlar, seyahat esnasında kullanılmaya mahsus mutfak ve yatak eşyası ve kamping, av, kayak ve sair spor alât ve takımları ve vasıtlara takılmış radyo cihazları;

(Motörlü taşıtların mûtat depolarında artmış bulunan akar-yakıt ve yağlardan vergi alınmaz.)

7. En geç altı ay içinde geri getirilen yük ve yolcu taşıtları ve hayvanlar.

YIRMİ İKİNCİ MADDE — Sınır bölgesindeki topraklarını işlemek ve bu bölgelerdeki otlaklarda hayvanlarını otlatmak hakkı anlaşma ile tanınmış olanlardan:

1. Türkiye'de oturanların sınırın öbür tarafına götürüp mevsim sonunda geri getirdikleri hayvan ve ürünleri ile taşıtları ve âletleri;

2. Karşı taraf ülkesindekilerin mevsim sonunda geri götürmek üzere getirdikleri hayvan ve taşıtları, kapları ve örtüleri, kendi arazilerinde kullanacakları tohumları ve gübreleri ile âletleri;

Gümrükçe tesbit edilecek usule uyulmak şartıyla vergiden müaftır.

Sınır ahalisine kolaylıklar

Altıncı Bölüm

Geçici kabul rejimi

YIRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Türkiye'de tamamlayıcı ve değerlendirici az veya çok bir işçilik gördükten sonra en geç bir yıl içinde tekrar çıkarılacak yabancı eşyanın vergileri teminata bağlanır.

Bu hükümden faydalanabilecek eşya ile bunların görebilecekleri işçilik derecesi ve fire nispetleri Ekonomi ve Ticaret ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca tesbit olunur.

YIRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Aşağıda yazılı maksatlarla memlekete geçici olarak girecek yabancı eşyanın vergileri teminata bağlanır.:

1. Tamir edilmek, boyanmak, temizlenmek veya benzeri bir işçilik görmek üzere gelen ve altı ay içinde tekrar çıkarılan eşya;

2. Memleket eşyasının çıkışında ambalâj maddesi olarak kullanılmak üzere gelen eşya ile göç eşyası naklinde kullanılan ve altı ay içinde tekrar çıkarılan liftler;

(Bu hükümden faydalanacak ambalâj maddelerinin çeşitleri ve hangi eşyanın çıkışında kullanılacağı ve ne kadar süre içinde çıkarılacağı ve fireleri Ekonomi ve Ticaret ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca tesbit edilir.)

3. Altı ay içinde tekrar çıkarılmak üzere sergi, panayır ve pazarlar, koşu ve müsabakalar ve konferanslar ve törenler için getirilen eşya ile tiyatro ve sirk heyetlerinin getirdikleri sahne ve temsil eşyası, takımları ve hayvanları;

4. Siparişe mahsus olmak üzere getirilen her çeşit nümune-lik ve modellik eşya;

(Altı ay içinde çıkarılmak ve yabancı fabrika ve sanat sahip-

Geçici olarak giren eşya

leri ile bunların seyyar ticaret memurları tarafından getirilmek ve karşılıklı olmak şartlarıyla.)

5. Tecrübe ve muayene edilmek için gelen ve en geç altı ay içinde çıkarılan eşya;

6. Büyük inşaat ve tesisatta geçici olarak kullanıldıktan sonra tekrar çıkarılacak fennî vasıtalar ve bunların takımları;

(Bayındırlık ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarının kararı ile.)

7. Hükümetin izni ile memleketimizde kazılar ve araştırmalar yapan kimse veya heyetlerin bu maksatlar için getirdikleri âletler ve takımları;

(Bunların çeşitleri ve tekrar çıkış süresi Millî Eğitim Bakanlığınca belirtilir.)

8. İdarî ve adlî kaza için delil olarak getirilen ve tahkikat veya muhakeme sonunda çıkarılan eşya;

9. Türkiye'de geçici bir zaman için oturmak üzere gelenlerin kendilerine mahsus olan ev ve kamplama eşyası;

(Bunların çeşitleri ve miktarları seyahatin maksadına ve devamı süresine uygun olmak ve altı ay içinde iade edilmek şartıyla)

Bunlardan yerleşmek üzere Türkiye'de kalanların yukarıda yazılı eşyalarından yalnız kullanılmış ev eşyası hakkında (19) ncu maddenin 2- a fıkrası uygulanır.

10. Yabancı memleketlerde oturan fen ve sanat sahipleri ile amelenin sanatlarını icra için Türkiye'ye gelişlerinde beraberlerinde getirilen veya kendilerinden en çok bir ay önce veya bir ay sonra gelen ve altı ay içinde tekrar çıkarılan kendilerine mahsus cihaz ve âletler ile takımları;

11. Yapılan anlaşmalara göre geçici olarak Türkiye'ye giren muharrik ve müteharrik demiryol vasıtaları ile sınır nakliyatında kullanılan taşıtlar;

(Gümrük ve Tekel ve Ulaştırma Bakanlıklarınca tesbit edilecek esaslar dâhilinde.)

Sürenin uzatılması

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun bundan önceki maddelerinde yazılı sürelerle ilişkin hükümlerin uygulanmasında Gümrük ve Tekel Bakanlığınca zorlayıcı sebepler itibara alınarak bu süreler duruma göre uzatılabilir.

Yedinci Bölüm

Verginin geri verilmesi ve ertelenmesi

Geri verme

YİRMİ ALTINCI MADDE —

1. Kanuna göre vergiden muaf olduğu halde yanlışlıkla alındığı anlaşılan vergiler mükellefe re'sen geri verilir.

2. Gümrük Vergisi ödenerek ithal edilmiş olan eşyanın satış akdi hükümlerine aykırı çıkmasından dolayı ret ve iade edilmesi halinde keyfiyet malın iadesinden önce gümrüğe yazı ile bildirilmek ve yapılacak muayenede yurda sokulan eşya olduğu gümrükçe anlaşılacak ve memlekette tekrar ihracından itibaren en geç altı ay içinde geldiği memleket gümrüğü hattından geçtiği

tevsik edilmek şartıyla alınan vergiler mükellefe geri verilir. Bu isteklerin kabulü için eşyanın gümrükten çekilmesinden itibaren en geç bir ay içinde yapılması ve cezalı gümrük vergisi tatbik edilmemiş olması lâzımdır.

Vergi nispetinin arttığı mahalline geç tebliğ edilmesi sebebiyle eski tarife üzerinden vergi ödemiş olan mükellefler, gümrükçe farkın ödenmesi hakkında, yapılan tebliğ tarihinden itibaren eşyayı bir ay içinde olduğu gibi tekrar ihraç veya gümrük antreposuna iade eylemek şartıyla ödenmiş vergileri geri isteyebilirler.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Memleketin iktisadi faaliyete veya fevkalâde ihtiyaçlarına yarıyan eşyanın vergilerini en çok üç ay süre ile ertelemeye Gümrük ve Tekel Bakanı yetkilidir.

Erteleme

İKİNCİ AYIRIM

Gümrük işlemleri

Birinci Bölüm

Demiryolları

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Trenler, gelişte sınırdan itibaren gümrük bulunan ilk istasyona kadar ve gidışte son gümrüklü sınır istasyonundan gümrük hattını aşmıya kadar yolda zorlayıcı sebep olmadıkça duramaz, yolcu ve eşya alıp indiremez.

Trenler

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Trenin ilk sınır gümrük istasyonuna varışında işletmenin yetkili memuru sınır gümrüğü ile diğer gümrüklerde gümrüklenecek veya Türkiye'den transit geçirilecek eşyanın en çok üç nüsha manifestosu ve yük senetlerini ve bagajlar ile yemekli vagonlardaki yiyecek, içecek ve yakacak madde listelerini gümrüğe verir.

Beyan

Tren boş gelmiş ise denetlemeden önce yazılı olarak gümrüğe bildirilir.

OTUZUNCU MADDE — Yukarıki maddede yazılı belgelerin verilmesi üzerine gümrükçe gerekli denetleme gecikmeden yapılır. Bu denetleme bitmeden veya gümrüğün izni alınmadan vagon değiştirmek veya eklemek suretiyle trenin tertibi değiştirilemez. Yük ve yolcu alınıp verilemez ve tren yoluna devam edemez.

Denetleme

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Demiryolu ile Türkiye'den çıkarılacak eşyanın en çok üç nüsha manifestosu ve yük senetleri, bagajlar ile yemekli vagonlardaki yiyecek, içecek ve yakacak madde listeleri de yetkili gümrüğe verilir.

Bu belgeler verilmeden ve gerekli gümrük denetlemesi bitmeden tren istasyondan ayrılmaz.

İkinci Bölüm*Kara taşıtları*

OTUZ İKİNCİ MADDE — Yabancı memleketlerden demiryolundan başka kara taşıtları ile ancak yetkili bir sınır gümrüğüne eşya getirilebilir. Yetkili olmayan bir sınır gümrüğüne getirilen eşya gümrük denetlemesi altında yetkili gümrüğe götürülemediği takdirde geri çevrilir.

İç ve kıyı gümrüklerinden birine götürülecek veya Türkiye'den transit geçirilecek eşya, sınır gümrüğüne muayene edilir ve vergileri teminata bağlanır.

Sınır gümrüğünün gümrüklemesine yetkili olmadığı eşyanın teminatı nevine mahsus en yüksek tarife üzerinden hesaplanır.

Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tâyin edilecek nitelikteki taşıtlarla iç veya kıyı gümrüklerine götürülecek veya transit geçirilecek eşya için demiryolu ile yapılacak taşımalar hakkındaki usul uygulanır.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Yukarıki maddede yazılı kara vasıtalarının sahip veya sürücüleri getirilen eşyayı sınır gümrüğüne üç nüsha manifesto ile beyan ederler. Manifesto yoksa gümrükte hazır bulundurulacak manifesto örneklerinden doldururlar, taşıtlar boş gelmişse keyfiyeti ağızdan beyan ederler. Sözlü beyanlar tutanakla tesbit olunur.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Yürütülerek getirilen hayvanlar ancak yetkili sağlık ve gümrük kapılarından sokulabilir.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Demiryolundan başka kara taşıtlarıyla Türkiye'den çıkarılacak eşya yetkili sınır gümrüğünden çıkarılır. Gümrük işlemi, yetkili bir iç veya kıyı gümrüğünde yapılmış eşya yetkili sınır gümrüğünün denetlemesi yapıldıktan sonra çıkarılır.

Taşıtların sahip veya sürücüleri götürecekleri yükler için bunların çıkış işlemi yapan gümrüğe en çok üç nüsha manifesto verirler. Boş olarak gidişlerde keyfiyet sınır çıkış gümrüğüne sözle beyan olunur ve bu beyanlar gümrükçe tutanakla tesbit edilir.

OTUZ ALTINCI MADDE — Yürütülerek ihraç edilecek hayvanlar ancak yetkili sınır sağlık ve gümrük kapılarından çıkarılabilir.

Üçüncü Bölüm*Deniz Taşıtları*

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Yabancı limanlardan gelen gemiler gümrük bölgesine girdiklerinde zorlayıcı sebepler olmadıkça girecekleri limana göre mütat olan rotayı değiştiremez, yolda duramaz, başka gemilerle temas edemez ve gümrük bulunmayan yerlere yanaşamaz.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Türk limanları ile yabancı limanlar arasında sefer yapan gemiler gümrük bölgesinde gümrük denetlemesine tâbidir. Gümrük memurları gemi ve yük defter ve kayıtlarını incelemeye, gemide araştırma yapmaya ve gerekirse ambarları mühür altına almaya yetkilidir.

Muntazam seferli gemiler girecekleri limana varıncaya veya açık denize ulaşınca kadar yalnız göz altında tutulur.

Harb gemileri bu hükmün dışındadır.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Yabancı limanlardan gelip Türk limanlarına veya nehirlerine girecek gemiler, gümrük denetlemesi yapılmak üzere belirli yerlerde durur veya yol keserler.

Gemi kaptanı gümrük memurlarına geminin tasdikli jurnalını, orijinal manifestosunu, kumanya ve yakıtlar ile gemi adamlarına ait eşya listelerini gösterirler. Kaptanlar manifesto harici olarak alınmış veya manifestoya dâhil edilmeksizin taşınması âdet olmuş eşyayı da araştırmadan önce memurlara beyan ederler.

Kaptanlar geminin envanteri ile plânını da lüzumu halinde gümrük memurlarına gösterirler.

Türk limanları ile yabancı limanlar arasında sefer yapan gemiler Türk limanlarında gümrük denetlemesi altındadır.

Gemi adamları ile yolcuları ve gemilere girip çıkacak görevli görevsiz kimseler gidiş ve gelişlerinde gümrük yolcu salonlarından veya gümrük denetlemesi altındaki iskelelerden geçeceklerdir.

KIRKINCI MADDE — Yabancı limanlardan gelen gemilerin kaptanları veya acentaları geminin Türk limanında yukarıki maddeye göre yapılacak ilk gümrük denetlemesinden itibaren en geç 24 saat içinde o limana çıkarılacak eşyanın asıl manifestosu ile Türkçe iki örneğini Gümrük İdaresine verir. Asıl manifesto verilemediği takdirde aslı gösterilir ve taraflarından tasdikli bir örneği verilir. Sürenin başlangıcı veya sonu tatil günlerine raslarsa bu günler sürenin hesabına katılmaz. Zorlayıcı sebeplerden ileri gelen gecikmeler de gümrüklerce itibara alınır.

Gemi limana boş gelmiş veya o limana boşaltacak yükü yok ise veya seyyah ve tenezzüh gemisi ise kaptan veya acentaları bu limana uğrama sebeplerini yukarıda yazılı süreler içinde yazılı olarak gümrüğe bildirir. Limanda acentası olmıyan yabancı gemi kaptanları beyanlarını Türkçe yazamadıkları takdirde kendi dili ile birlikte Milletlerarası kullanılan Garp dillerinden biri ile de yazabilirler.

Yolcu ve seyyahlara ait olup manifestolara kaydı âdet olmıyan bagajların manifestolara kaydı mecburi değildir.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Asıl manifesto, konişmentolara göre gemide tutulan yük defteri ve mahreç limanlarındaki yetkili resmî mercilerce onanmış olan yük beyannameleridir.

Bu belgeler mahallindeki Türkiye konsolosluklarına ilgililerce tasdik ettirilir.

Manifesto

Asıl manifesto

Devlet Denizyolları ve başka işletmelerin muntazam seferli veya seyyah gemilerine ait asıl manifestolar, karşılıklı olarak, Gümrük ve Tekel Bakanlığınca konsolosluk tasdikından müstesna tutulabilir.

Harb gemileri

KIRK İKİNCİ MADDE — Türk ve yabancı donanmasına mensup harb gemileri ile getirilen ve Türkiye limanlarına çıkarılacak olan eşya da Gümrüğe bildirilir.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Yabancı limanlardan yük getiren Türk ve yabancı gemiler manifestolarını Gümrük İdaresine vermedikçe yüklerini boşaltamaz ve o limandan yük alamazlar.

Ancak muntazam sefer yapan gemiler ile hava ve liman durumu bakımından zaruret görülen hallerde muntazam sefer yapmayan gemilere Gümrük İdaresince manifesto verilmeden önce de yük boşaltmak ve almak için müsaade olunabilir. Zorlayıcı sebepler dolayısıyla karaya çıkarılan eşya için manifesto verilemezse bunlar liste ile tesbit olunur.

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Türk limanlarından yabancı limanlara hareket edecek yerli ve yabancı gemilerin kaptanları hareketlerinden önce o limandan yükledikleri eşyanın manifestosunu gümrüğe gösterir ve bir örneğini verirler ve eğer gemi o limandan yük almamış ise keyfiyeti yazılı olarak bildirirler.

Gümrük İdareleri de her iki halde geminin ayrılması için gecikmeksizin kaptana izin kâğıdını verir.

Muntazam sefer yapan veya Türkiye'de acentası bulunan gemilerin manifestoları ve beyan kâğıtları hareketlerinden itibaren 48 saat içinde acentalarınınca verilebilir. Bunların izin kâğıtları gümrükçe ona göre hazırlanır.

Kabotaj

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Türkiye limanları arasında sefer yapan Devlet Denizyolları gemileriyle acentası bulunan ve muntazam sefer yapan sair gemilerin taşıdıkları memleket eşyası için gümrüklerce manifesto veya başka bir belge aranmaz. Ancak bu gemiler Gümrük vergisi gideceği limanda ödenmek üzere yabancı eşya alır veya yolda yabancı limana uğrarlarsa büyük kabotaj yapan gemiler hakkındaki hükümlere tâbi olurlar. Bakanlıkça bu gemilerin gerek yolcu, gerek eşyalarına ait gümrük denetleme işlemlerinde gerekli kolaylıklar gösterilir ve elverişli usuller konulur.

KIRK ALTINCI MADDE — Yukarıki madde dışında kalan gemilerin Türkiye limanları arasındaki (Marmara denizi dâhil) sefer ve nakliyatı gümrükçe denetlenir. Bunlar bakanlığın tâyin edeceği şartlar ve vereceği izin ile Türk limanları arasında yabancı eşyayı aktarma suretiyle taşıyabilirler.

Yukarıki fıkrada yazılı nakliyat ile yabancı gemilere açık Türkiye limanları içinde, yabancı kıyılara yakın liman ve iskelelerimiz arasında ve Marmara ve Boğazlarda çalışan 20 tondan küçük taşıtlarla balıkçı kayıkları üzerinde yapılacak gümrük

denetlemi mahallî durum ve şartlar ve bu vasıtaların çalışma imkânları göz önünde tutularak Bakanlıkça düzenlenir.

Dördüncü Bölüm

Hava Gemileri

KIRK YEDİNCİ MADDE —

1. Yabancı memleketlerden Türkiye'ye gelen ve Türkiye'den yabancı memleketlere gidecek olan uçaklar, gümrüklü ve yetkili hava limanında (Meydan) gümrük denetlemesini yaptırırlar.

2. Gelişte denetlemeden önce, dönüşte denetlemeden sonra Türkiye'de mecburi iniş yapan uçak komutanları Bakanlığın emir ve talimatlarına uyarlar.

3. Özel bir müsaade ile gelen ve giden uçak komutanları verilen talimata göre hareket ederler.

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Yukarıki maddede yazılı hava gemilerinden, gemi, yolcu ve yük için tehlike teşkil etmedikçe yere eşya atılamaz.

Bu türlü vakalar ilk temas ve fırsatta gümrüğe bildirilir.

Lüzumu halinde, gazete, dergi ve mektup paketleriyle sair eşyanın uçaklardan yere atılma şekli Gümrük ve Tekel ve Ulaştırma Bakanlıklarınca kararlaştırılır.

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Pilot marifetiyle sevk ve idare edilmeyen hava gemileri ile Türkiye'ye yabancı memlekettten eşya getirilemez.

ELLİNCİ MADDE — Yabancı memleketlerden gelen hava gemilerinin komutanları incecekleri ilk gümrüklü hava limanına çıkarılacak yükleri gösterir mahreç gümrük idaresi veya resmî bir makamca onanmış iki nüsha manifesto ile yük senetlerini ve yolcu, kumanya, akaryakıt listelerini gümrük idaresine verirler.

Hava gemisinde başka bir hava meydanına çıkarılacak yük var ise pilot bunlara ait manifesto ve yük senetlerini de gümrük idaresine gösterir.

Hava gemisi boş gelmiş veya Türkiye'de çıkarılacak yük ve yolcusu yok ise pilot gelişinin sebebini yazılı olarak gümrük idaresine bildirir. Gümrük idaresi lüzumunda, kanun ve milletlerarası anlaşmalar hükümlerine göre hava gemisinde bulunması gerekli sair defter ve belgeleri de inceleyebilir.

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Yere ineksizin transit geçecek hava gemileri anlaşmalar uyarınca karşılıklı olarak yukarıki maddelerde yazılı mükellefiyetlerden müstesnadır.

ELLİ İKİNCİ MADDE — Yabancı ülkelere gidecek hava gemilerinin komutanları hareketten önce gümrüğe havalanacağı limandan aldığı yük için iki nüsha manifesto verirler.

Muntazam seferli hava gemilerinin manifestoları hareketinden itibaren 24 saat içinde acentaları tarafından verilebilir.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Millî savunma hava kuvvetlerine mensup uçaklar ile Hükümetin müsaadesi üzerine gelen yabancı devletlerin harb uçakları gümrük denetlemesine tâbi değildir.

Şu kadar ki, bu hava gemileriyle yabancı ülkelerden eşya getirildiği veya Türkiye'den eşya götürüldüğü takdirde bunlar gümrüğe bildirilir.

Beşinci Bölüm

Müşterek Hükümler

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Kara ve deniz işletmeleri, bu kanuna göre gereken denetleme icabı birlikte seyahatle görevli gümrük memurlarını gidişte ve dönüşte parasız taşırlar.

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Manifestolarda eşyanın cinsi, gayrisâfi ağırlığı ve kapların sayısı, nev'i, markası, numarası ile konişmento veya yük senetlerinin numaraları gösterilir.

Manifesto örnekleri milletlerarası anlaşmalar ve gelenekler göz önünde tutulmak suretiyle bakanlıkça hazırlanır ve işlemlerde bunlar kullanılır.

ELLİ ALTINCI MADDE — Türkiye ile yabancı memleketler arasında muntazam yük ve yolcu servisleri yapan deniz, hava ve demiryol işletmeleri, bu kanun hükümlerine göre gerekli gümrük denetlemelerini ve işlemlerini yapmak ve kolaylaştırmak üzere depolar, sundurmalar, bürolar ve lüzumlu cihaz ve aletleri ve buraların aydınlatma ve ısıtma gibi ihtiyaçlarını temin ederler.

Devlet Demir ve Deniz ve Havayolları İşletmelerinin yukarıki hükümlere göre gümrüklerce yapılacak denetleme şekil ve usulleri ilgili iki bakanlıkça birlikte tesbit edilir.

ÜÇÜNCÜ AYIRIM

Rejimler

Birinci Bölüm

Sundurmalar

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Yabancı memleketlerden Devlet Demir, Deniz ve Havayolları İşletmelerince nakledilen eşya, bu işletmelerin mesuliyetleri altında olmak üzere, sundurma, hangar ve depo gibi emniyetli ve muhafazalı mahallere konulur.

Başka vasıtalarla gelen eşya, Liman İşletmesi kurulmuş olan limanlarda bu idareye ait sundurmalara ve Liman İşletmesi bulunmayan liman ve mahallerde ise ancak gümrük sundurmalarına ve gümrükçe müsaade edilen yerlere çıkarılır.

Yukarıki fıkralar gereğince gümrük denetlencesi altına konmuş eşyanın aşağıdaki maddelerde yazılı rejimlerden birisine göre işlem yapılması mükellef tarafından usulüne uygun bir beyanname ile gümrükten istenir.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Yukarıki maddede gösterilen mahallere konmuş olan eşya, oralarda ancak bir ay kalabilir. Bu süre içinde kaldırılmıyan eşya İşletme İdarelerince antrepoya kaldırılır.

Zaruri hallerde bu süre Bakanlıkça uzatılabilir.

İkinci Bölüm

Giriş Rejimi

ELLİ DOKUZUNCU MADDE —

Beyanname

1. Türkiye'ye kesin olarak girecek eşya gümrüğe iki nüsha beyanname ile bildirilir.

Beyannamede eşyanın cinsi, nev'i ve niteliği tatbikatı kolaylaştıracak surette tarifinin tertip ve tavsiflerine uygun olarak gösterilir.

Beyannamelerde aşağıda yazılı bilgiler de bulunur :

- Beyan sahibinin adı, soyadı, ikametgâh adresi ve imzası;
- Eşyayı getiren vasıtanın adı, kumpanyası ve seferi;
- Eşyanın menşei;
- Eşya kablarnın sayısı, cinsi, nevi, marka ve numarası (döküm halinde olanların vagon ve kayık gibi içinde buldukları vasıtaların numarası);
- Eşyanın gayrisaf ve vergiye esas olan ağırlıkları ve Gümrük Vergisi ağırlıktan başka ölçüler üzerine konmuş ise bu ölçülere göre miktarları (vazi ve rakam ile);
- Eşyanın sif kıymeti.

Beyanname sahipleri, bevanlarını tevsik etmek ve muayeneyi kolaylaştırmak üzere, eşyanın orijinal faturasını, muhtelif hacım ve ağırlıklarda kaplara ait çeki listesini ve hususi hükümlere göre aranacak sair belge ve şahadetnameleri de tescilden önce gümrük idarelerine verirler.

2. Andlaşmalardan faydalanacak eşyanın âkid memleket menşeli olduğunu veya o memlekette gördüğü (tahavvül ve amelîyeler) dolayısıyla öyle sayılmak lâzımgeldiğini bildirir yetkili makamlardan verilmiş ve o mahaldeki Türkiye konsoloslukları veya mümessillikleri tarafından tasdik edilmiş menşe şahadetnamesi gösterilmesi şarttır.

Eşyanın üçüncü bir memlekette gördüğü tahavvül ve amelîye dolavisiyle o memleket menşeli sayılabilmesi için bu tahavvül ve amelîyeler neticesinde eşya kıymetinin % 50 nispetinde artmış bulunması lâzımdır.

Bakanlıkça :

- Sif kıymeti 50 lirayı geçmeyen ve taşıdıkları alâmetler itibariyle menşei gümrüklerce tesbit edilebilen eşya ile;
- Posta veya uçakla veya yolcu beraberinde getirilip

üzerlerinde imal edildikleri fabrika marka ve alâmetleri bulunan eşya, menşe şahadetnamesinden müstesna tutulabilir.

ALTMİŞİNCİ MADDE — Beyanlarını yukarıki madde hükümlerine göre yapabilmek üzere mükelleflerin gümrüğün denetlenmesi altında eşyalarını tartmalarına, muayene etmelerine ve ticari mahiyeti taşımayacak değerde nümune almalarına müsaade olunur.

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Elindeki belgelere ve nümuneye göre beyanlarını tarifeye uygun olarak yapamıyacak durumda bulunan mükellefler bu hususta Gümrükler Genel Müdürlüğünden bilgi isteyebilirler.

Tescil

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Giriş beyannameleri tetkik olunarak 59 ncu madde ile istenilen bilgileri ihtiva ettiği takdirde kabul ve tescil edilir, aksi halde noksanlar tamamlanmak üzere geri verilir.

Beyannamenin tescili, deftere kaydı ve üzerine sıra numarası, tarih ve resmî mühür konması ile tamam olur.

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Beyana terettüp edecek ceza bakımından beyannamelerde her kalem ayrı bir beyan sayılır. Bir kalemin eksik veya fazlası diğer kalemin fazla veya eksigi ile mahsup edilemez.

Tarife cetvelinde bir vergi haddine tâbi tutulmuş olan eşyayı muhtevi her pozisyon bir kalem teşkil eder.

*Beyannamelerde
düzeltme*

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Kazıntı ve silintili beyannameler gümrükçe kabul edilmez.

Hatalı yazının üzeri okunacak şekilde çizilerek doğrusu yazılır. Düzeltmeler ve ilâvelerin yanına beyanname sahibi tarafından imza atılır ve tescil esnasında bunlar resmî mühürle de mühürlenir.

Beyannamenin tescilinden sonra ve eşyanın muayenesinden evvel olmak şartıyla ancak idare âmirinin izni ile yalnız maddi hatalar düzeltilir.

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Gümrük idaresince tescil edilmiş olan beyanname taallük ettiği eşyanın vergi, resim ve para cezalarından dolayı taahhüt mahiyetinde olarak mükellefi bağlar ve Gümrük vergisinin tahakkukuna esas tutulur.

Gümrük idaresi beyanın doğruluğunu denemek üzere, seçeceği kablari tartarak veya açarak inceleyebilir.

Muayene neticesi, eşyanın beyana göre daha yüksek tarifeye tatbikini veya daha fazla vergi alınmasını gerektirirse vergi bu neticeye göre tahakkuk ettirilir.

Sözle beyan

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Yolcu ve seyyahların ve nakil vasıtaları adamlarının vergiden muaf olan veya Gümrük vergisi tutarı 250 lirayı geçmeyen eşyası ile sınır bölgesi ahalesinin elde ve sırtta taşınabilecek miktardaki kendi ihtiyaçlarına mahsus olan eşyaları ve ticari mahiyeti olmayan nümune ve model-

ler gümrüğe ağızdan beyan olunur.

Cumhurbaşkanına ait 19 ncu maddedeki eşya için Genel Sekreterlikten yazılacak mektuplar kabul olunur.

Diplomasi muaflık ve imtiyazlarından faydalananlar adına gelecek eşya için karşılıklı olmak şartıyla elçiliklerden veya muaflık hakkı tanınmış heyet başkanlığından yazılan mektuplar ve kurye çantaları için kurye mektupları da beyanname yerine geçer.

Gümrük memurları, sözle beyanlarını kanun hükümlerine uygun olarak yapabilmelerini, kolaylaştırmak üzere mükelleflere önce kanun hükümleri hakkında bilgi verirler.

Açık olarak beyanda bulunamayan ve kablarn açılıp bakılmamasını isteyenlerin eşyaları yoklanır ve bu yoklamaya göre gümlüklenir. Bakanlıkça yayınlarla yolcu ve seyyahların gümrük işlemleri hakkında önceden bilgi edinmeleri sağlanır.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — Eşyanın muayenesinde ve verginin hesaplanmasında aşağıda yazılı şekilde işlem yapılır :

1. Kablardan yalnız bir kaçı tartılmış olup da beyana nazaran fazlalıklar görülürse aynı cins ve neviden eşyanın tartılmamış kablarna bu fazlalığın ortalamasına göre mütenasiben ilâveler yapılır.

Beyanname sahibi bu suretle zam yapılmasını kabul etmez veya muayene memuru bir netice alabilmek için lüzumlu görürse diğer kablarn da tartılır.

2. Tartılan kablarda beyana göre eksiklik görülür ve bu eksikliğin eşyanın tabiatından veya telef ve ziyandan veya çalınmasından ileri geldiği anlaşılırsa bulunan miktarlar üzerinden vergi alınır, eğer bu farklar «maddi hesap hatası hariç» sahibinin hatalı beyanından ileri gelmiş olursa beyan olunan miktarlar tahakkuka esas tutulur.

3. Aded, baş ve sair sayı ölçüleri üzerinden vergi ödiyen eşyanın kısmi muayenesinde bu ölçülerinde görülecek farklar hakkında sıkletçe görülen farklara ait yukarıki fıkra hükümleri uygulanır.

4. Eşyanın kısmen yapılan muayenesinde cins ve nevi itibarıyla beyana göre daha yüksek tarife tatbikini icap ettirecek derecede aykırılık görüldüğü takdirde muayene memuru lüzum görürse diğer kablarn da muayene ederek elde edeceği neticeyi tahakkuka esas tutar; eğer diğer kablarn açmaya lüzum görmezse yokladığı kablardan elde ettiği neticeyi aynı cins ve nevi eşyadan olarak beyan edilmiş bulunan diğer kablarna teşmil suretiyle tahakkuku yapar.

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Kıymeti üzerinden Gümrük vergisine tâbi eşya kıymetinin eksik beyan edildiği anlaşıldığı takdirde muayene memurunca tesbit olunacak değeri vergiye esas olur.

Eşyanın niteliğinde husule gelmiş olan değişmeler kıymet tesbitinde itibara alınır.

Muayene

Tahlil

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Gümrük vergisinin tahakkuk ettirilebilmesinde veya muaflık hükümlerinin uygulanabilmesinde fizik ve şimik tahliline lüzum görülen hallerde alınacak nünuneleri ve nümune alınması mümkün olmadığı takdirde eşyanın üzerinde gümrük lâboratuvarlarınca yapılacak tetkik ve tahlil neticeleri tahakkuka esas tutulur.

Tahlilden artan nünuneler sahiplerine verilir. Ancak tahakkuktan sonra bir ay içinde sahipleri tarafından müracaat edilerek alınmayan nünuneler gümrüğe terkedilmiş sayılır.

Tahlil metodları bakanlıkça tesbit ve ilân olunur.

YETMİŞİNCİ MADDE — Muayene, beyan sahiplerinin veya temsilci veya gümrük komisyonesunun huzuriyle yapılır.

Posta ile gelen eşyanın muayenesinde bu idare memurunun bulunması kâfidir.

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun 17 nci maddesinin (3) ve (18) nci maddesinin (1, 2, 3) ve (19) ncu maddesinin (1/a) fıkralarında yazılı eşya ile içinde gizli evrak bulunan kurye çantaları muayene edilmez.

Kurye çantalarının gümrük işlemleri Dışişleri ve Gümrük ve Tekel Bakanlıklarınca tesbit olunur.

YETMİŞ İKİNCİ MADDE — Gümrük Vergisinin tahakkuk işleri tamamlanmadan ve vergi teminata bağlanmadan eşya gümrüğün denetlemesinden serbest bırakılamaz. İhtilâflı hallerde, itirazların çözümlenmesinden önce vergi farklarını teminata bağlayarak eşyasının teslimini istiyen mükelleflerin bu istekleri kabul olunur. Para cezasını gerektiren hallerde bu para da teminata bağlanır.

Vergileri beyana göre % 10 fazlası ve depozito suretiyle yatırılan parti eşyası hakkında supalan usulü uygulanır.

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Muayene memurları, yaptıkları muayene, tahakkuk ve muaflık işlemlerinden duruma göre tek başına veya ortaklaşa sorumludur.

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Gümrük idaresince muayenesine lüzum görülecek eşyanın muayene yerlerine getirilmesi ve buralardan tekrar kaldırılması, kab ve ambalajlarının açılıp kapanması, eşyadan nümune alınması, nümune kablalarının temini ve bunların gümrük lâboratuvarına, sıhhi muayene ve ayar kontrol heyetlerine sevki gibi işler ve bu işlerin gerektirdiği masraflar sahiplerine aittir.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Vergiler gümrük veznesine « alındı » karşılığında Türk parası olarak peşin ödenir. Bakanlığın müsaadesiyle Millî bankaların çekleri de kabul olunur. Bu takdirde mükellefler ancak çek muhteviyatının gümrükçe tahsili ile vergi borcundan kurtulmuş olurlar.

YETMİŞ ALTINCI MADDE — Mükellefler Gümrük vergisi tahakkuklarına karşı aşağıda yazılı sebeplerle itiraz edebilir:

1. Eşyanın tahakkuka esas tutulan teknik mahiyet ve vasıflarının tâyin ve tesbitinde isabetsizlik bulunması;
2. Eşyanın tarifeye tatbik ve temsilinde hata edilmesi;
3. Kıymeti üzerinden vergi veren eşya kıymetinin yanlış takdir olunması;
4. Ticaret andlaşma ve sözleşmelerinin yanlış tatbik edilmiş veya hiç itibara alınmamış bulunması;
5. Muaflik hükümlerinin yerine getirilmemiş veya yanlış tatbik edilmiş olması;
6. Ağırlık esaslarının tatbikinde hata edilmesi;
7. Eşya menşinin yanlış tesbit olunması.

Şukadar ki, verginin tahakkukuna beyanın esas tutulduğu hallerde mükelleflerin 1 ve 3 numara altında gösterilen sebeplerle itiraz hakları yoktur. Bu sebeplerle yapılan itirazlar mercilerince reddolunur.

YETMİŞ YEDİNCİ MADDE — Muayene memurları yaptıkları tahakkukları mükellefe veya temsilcisine veya gümrük komisyoncusuna bildirerek beyanname veya sair tahakkuk kâğıtları üzerinde imzalarını alırlar. Bu suretle tahakkuka bilgi edinmekten ve beyanname ve tahakkuk kâğıdını imzalamaktan çekinenlere yazı ile tebliğ yapılır. İtiraz, ancak yukarıki fıkra da yazılı imza veya yazılı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde yapılabilir.

Bu süre içinde itiraza uğramıyan vergiler ile itirazları olmadığını beyanname veya tahakkuk kâğıdı üzerinde yazı ile beyan edenlerin vergileri kesinleşir.

YETMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — 76 ncı maddenin 1, 2, 3, 6 ve 7 numaralı bentlerinde yazılı sebeplerden dolayı yapılacak itirazlar 79 ve 80 ncı maddelerde gösterilen hakemlerce karara bağlanır.

İtiraz dilekçesinde seçilen hakemin adı ve adresi gösterilir ve hakem ücretinin yatırıldığına ait (alındı) ile anlaşmazlık konusu olan eşyaya ait belgeler ekli bulunmak ve gerekli hallerde eşyanın nümunesi veya kendisi gümrüğe verilmek lâzımdır.

İtiraz, ilk önce gümrük işleminin yapıldığı idarenin âmiri tarafından üç gün içinde incelenir ve bir karara bağlanır. Bu karar itirazı haklı çıkarır mahiyette ise vergi ona göre tahakkuk ettirilir. İdare âmiri muayene memuru ile itiraz sahibinin isteklerinden ayrı bir uygulama fikrinde bulunursa muterizin kabulü şartıyla vergi bu karara uygun surette tahakkuk ettirilir.

İdare âmiri itirazı yerinde görmez ise mütalâasile birlikte evrak ve nünuneleri Gümrükler Genel Müdürlüğüne gönderir.

Genel Müdürlükçe itiraz yerinde görülürse tahakkukun buna göre yapılması gümrüğe tebliğ olunur.

Genel müdürlükçe ayrı bir uygulama kararına varılmış ise bu

Süre

Merciler

karar ilgili gümrük vasıtasile itiraz sahibine bildirilir. İtiraz sahibi bu karar karşısında tebliğ tarihinden itibaren 10 gün içinde ilgili gümrüğe müracaat ederek itirazda ısrar ederse veya Gümrükler Genel Müdürlüğü itirazı reddetmiş ise mütalâsı ile birlikte kâğıtlar 10 gün içinde hakem heyetine gönderilir.

Hâkem heyeti

YETMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Hakem heyeti, ticaret, tarım ve sanayi işlerinde ve gümrük tarifesinde ihtisasları olan kimseler arasından Ekonomi ve Ticaret Bakanlığınca seçilecek ve iki yılda bir değiştirilebilecek üç komiser hakemden kurulur. Bunlara İstanbul Ticaret ve Sanayi Odalarının mütalâaları alınarak Gümrük ve Tekel ve Ekonomi ve Ticaret Bakanlıklarınca tanzim edilecek listeye dâhil bulunan ve ihtisas şubelerine göre zümrelere ayrılan kimseler arasından her ihtilâf için taraflarca seçilen birer eksper hakem katılır. Taraflardan biri süresi içinde eksper hakem seçmezse gümrüğün isteği üzerine o mahallin sulh hâkimi seçimi yapar.

SEKSENİNCİ MADDE — İhtilâf ilk önce tarafların eksper hakemlerince incelenir. Bunların oy birliği ile verecekleri kararlar tescil olunur. Aksi takdirde veya on beş gün içinde hakemlerce karara bağlanmayan ihtilâflar heyet tarafından incelenir ve çoğunlukla en geç bir ay içinde karara bağlanır.

Gerek eksper hakemlerin gerek heyetin kararları verildikleri hâdiselere maksur ve kesindir. Kararlarda mucip sebepler gösterilir.

Yetki

SEKSEN BİRİNCİ MADDE — Eksper hakemler ve hakem heyeti tarife tatbikından doğan ihtilâflarda esyanın yalnız teknik niteliği ile bu niteliğe göre tarifedeki yerini belirtmeye yetkili olup içtihadî mahiyette karar ve yorum yoluna gidemezler.

Tahlile itiraz

SEKSEN İKİNCİ MADDE — Mükellefler 69 ncu madde gereğince gümrük lâboratuvarlarında yapılan tahlile 15 gün içinde ve eşya veya nümunesi henüz gümrük elinde iken itiraz ile ikinci tahlil istiyebilirler.

Birinci tahlil sonuçları beyan sahip veya temsilcilerine veya komisyoncularına 77 nci maddede yazılı usule göre bildirilir. Bu bildiriş tarihi itiraz için başlangıç sayılır.

İkinci tahlil; birinci tahlilin yapıldığı gümrük lâboratuvarında başka bir kimyager tarafından ve birinci tahlili yapan kimyagerle itiraz edenin müşahid olarak bulundurulabileceği bir kimyager huzuriyle yapılır. Birinci tahlilin yapıldığı lâboratuvarında başka gümrük kimyageri yok ise ikinci tahlil en yakın gümrük veya İstanbul Gümrük Lâboratuvarında yapılır.

Bu takdirde ikinci tahlilde birinci kimyagerin huzuru aranmaz.

İkinci tahlil isteyenlerden, haklı çıktığı takdirde geri verilmek üzere, 25 lira tahlil masrafı alınır.

İkinci tahlil sonucu kesindir. Şu kadar ki, bu tahlile göre tahakkuk ettirilecek vergiye karşı mükelleflerin 76 nci maddenin,

2, 3, 6 ve 7 numaralı bendlerinde yazılı sebepler dolayısıyla hakem heyetine müracaat hakları saklıdır.

İkinci tahlil sonucunu beklemeden mallarını gümrükten çekmek isteyenlerin dilekleri birinci tahlile göre tesbit edilecek vergilerin ve varsa cezanın depozito suretiyle yatırılması veya teminata bağlanması suretiyle kabul olunur.

SEKSEN ÜÇÜNCÜ MADDE — Mükellefler, 76 nci maddenin 4 ve 5 nci numaralarında yazılı sebeplerden biriyle 15 gün içinde tahakkuku yapan idarenin müdürüne veya bağlı bulunduğu başmüdüre itirazda bulunabilirler.

Bu mercilerin verecekleri kararlara karşı da 15 gün içinde Gümrükler Genel Müdürlüğüne itiraz olunabilir.

Mükelleflere 77 nci maddenin birinci fıkrasına göre yapılacak tebliğler yukarıda yazılı itiraz süreleri için de başlangıç sayılır.

SEKSEN DÖRDÜNCÜ MADDE —

Eksik veya fazlalar

1. Yanlış hesap veya yanlış tarife tatbiki sebebiyle eksik alındığı veya hiç alınmadığı anlaşılan vergiler mükelleften istenir ve mal henüz gümrüğün denetlemesi altında ise bu vergiler ödenmedikçe eşya serbest bırakılmaz. Eğer eşya gümrük denetlemesi altında bulunmuyorsa bu türlü istekler ancak malın gümrükten çekildiği tarihten itibaren üç ay içinde yapılabilir.

2. Muaflığa veya inik veya ahdî tarifeye ilişkin hükümlerin uygulanmasında yapılan yanlışlık sebebiyle hiç alınmamış veya eksik alınmış vergi isteklerinde de yukarıki hükümler uygulanır. Ancak muaflık veya inik tarife uygulanması başka bir idarece verilmiş karar ile olmuş ve mal da gümrük denetlemesi altından çıkmış ise üç aylık isteme süresi yetkili idare tarafından yanlışlığın gümrüğe tebliği tarihinden başlar.

Mükellefler bu isteklere karşı 83 nci madde uyarınca itiraz haklarını kullanabilirler.

3. Yukarıki fıkralarda yazılı haller, ceza tatbikını gerektirdiği takdirde ayrıca ceza da kararlaştırılır.

4. Bir beyannameye ait olup bir lirayı geçmiyen vergi noksanları ile beyanname sahibinin sanat ve meslekine dâhil olmayan neviden veya şahsi istihlâkine mahsus olduğu anlaşılan eşyaya ait tahakkuk noksanları istenemez.

Ancak tahakkuk memurlarına bu hususta terettüp edebilecek ceza ve tazmin takipleri bir lirayı geçmiyen noksanlar hariç olmak üzere bu hükmün dışındadır.

SEKSEN BEŞİNCİ MADDE — Gümrükçe yapılan denetleme ve teftiş neticesinde hesap hatası, yanlış tarife tatbiki, inik tarife, ahdî indirim hükümlerinin uygulanmasında yapılan yanlışlık sebebiyle fazla alındığı anlaşılan vergi tahsil tarihinden itibaren üç ay içinde idarece mükellefe geri verilir.

Maddi hesap hatası sebebiyle fazla alınmış olan vergiler üç ay içinde mükelleflerce de istenebilir.

Bir beyannameye ait olup tutarı bir lirayı geçmiyen vergi farkları geri verilmez.

Zaman aşımı

SEKSEN ALTINCI MADDE — Gümrük vergisi, tahakkukun kesinleştiği malî yılı kovalıyan beş yılın geçmesi ile zaman aşımına uğrar.

SEKSEN YEDİNCİ MADDE — Gümrük Vergisi tahsil zamanasını :

1. Mükellefin mal kaçırma yolundaki hareketleri aleyhine kovuşturma yapılması halinde bu kovuşturmanın devam ettiği sürece;

2. Alacağın iflâs masasına kaydedilmesi veya tasfiye memuruna tebliğ edilmesi halinde iflâs veya tasfiye neticeleninceye kadar;

3. Tahsile mütaallik kovuşturmalar aleyhine kanun yollarına müracaat edildiği takdirde kesin kararın verilmesine kadar;
Durur ve.

1. Vergi borcuna mahsuben yapılan ödemeler;

2. Usulü dairesinde mükellefe tebliğ edilen haciz kararları;

3. Mükellefin malları üzerine haciz konması;

İle de kesilir.

SEKSEN SEKİZİNCİ MADDE — Gümrük vergisi alacağı ceza uygulanmasını gerektiren bir tılc ilişkî olduğu ve suçun zamanasını daha uzun bulunduğu takdirde, vergi alacağı da Türk Ceza Kanununun 102 ve 112 nci maddelerinde yazılı süreler içinde kovuşturulup tahsil edilir.

SEKSEN DOKUZUNCU MADDE — Ödenmiyen gümrük vergileri ve para cezaları (Tahsili Emval Kanunu) na göre Gümrük İdaresince kovuşturulur. Gümrük müdürlüklerinde gümrük müdürü, sorumlu sayman, muayene başmemuru, icra ve takip şefi ile o yerin belediye meclisi üyelerinden birisinden toplanacak komisyon tahsilât komisyonu görevlerini yapar.

Kadrosunda muayene memuru ve icra ve takip şefi veya memuru bulunmayan gümrüklerde bu görevleri yapan birer memur komisyona seçilir.

DOKSANINCI MADDE — Gümrüğün denetlemesi altındaki yerlerde bulunan eşya, bunlara ilişkin Gümrük vergisi ve gümrüklerce alınan başka vergilerle para cezalarından dolayı teminat hükmündedir.

Bu malların bedeli vergileri karşılamazsa kalan vergiler aranmaz. Ancak malın bedeli ile karşılanamıyan para cezaları için gümrüklerce mükellefin başka mallarına baş vurularak kovuşturma yapılır.

Üçüncü Bölüm*Antrepo Rejimi*

DOKSAN BİRİNCİ MADDE — Türkiye'ye girmesi ve Türkiye'den transit geçirilmesi yasak olmayan yabancı memleket eşyası, antrepo rejiminden faydalanır. *Antrepoya konabilecek eşya*

DOKSAN İKİNCİ MADDE — Ticaret ve ulaştırmadaki gelişme ve ihtiyaçlar göz önünde tutularak gerekli yerlerde antrepolar açılır. *Antrepolar açılması*

Özel kanunlarına göre antrepo tekeli elinde tutan İşletmeler kendi tekel bölgelerinde ve Devlet Havayolları İşletmesi gümrüklü hava liman ve meydanlarında gerekli genel antrepoları açarlar ve işletirler.

Başka yerlerde ve D. H. Y. İşletmesinin açmadığı hava liman ve meydanlarında genel ve özel antrepolar Gümrük ve Tekel Bakanlığı veya bu Bakanlığın izin vereceği gerçek ve tüzel kişiler tarafından açılır ve işletilir.

DOKSAN ÜÇÜNCÜ MADDE — Parlayıcı veya patlayıcı veya bir arada buldukları eşya için tehlikeli olan veya muhafazaları hususi tertip ve tesislere lüzum gösteren maddeler ancak kendi tabiatlarına uygun özel antrepolara konabilir.

Bu nevi eşya Gümrük ve Tekel Bakanlığınca belirtilir.

DOKSAN DÖRDÜNCÜ MADDE — Gümrüğün denetlemesi altında bulunmak ve teminata bağlanmak şartıyla yükte ağır veya hacimli eşya ile bakanlığın uygun göreceği sair maddelerin mal sahiplerince temin edilmiş olan mahal ve depolara konmasına ve bu yerlerin fiktif antrepo telâkki edilmesine Gümrük ve Tekel Bakanlığı yetkilidir. *Fiktif antrepolar*

Yabancı eşyanın da teşhir olunduğu fuar ve sergiler fiktif antrepo sayılır ve teminat kaydından müstesna tutulur.

Genel antrepolar içinde özel kabineler açılmasına, yıkama, temizleme ve teşhir yerleri tesisine izin vermeye Bakanlık yetkilidir.

Posta, Telgraf ve Telefon İdaresinin sorumluluğu ve gümrüğün denetlemesi altındaki yabancı kolilere mahsus kapalı yerler genel antrepo sayılır.

DOKSAN BEŞİNCİ MADDE — Antrepo olarak kullanılacak yapılarda gümrükçe aşağıdaki nitelikler ve şartlar aranır : *Antrepo yapıları*

1. Eşyanın iyi muhafazasına elverişli olmak;
2. Özel antrepo yapılarında, tahsis edilecekleri maddelerin özelliğine göre, ayrıca lüzumlu teknik tesisler bulunmak;
3. Lüzumu gümrükçe kabul edilen giriş ve çıkış kapılarından başka eşya çıkarılmasına elverişli menfezleri kapatılmış olmak;
4. Umumi ulaştırma vasıtalarına yakın ve eşyanın girip çıkmasında gözetilmesine elverişli olmak;
5. Eşyanın antrepo içinde taşınması, istifi, tartılması, ölçül-

mesi ve gerek girişte gerek çıkışta yükletilme ve boşaltılması gibi hizmetler için lüzumlu fennî tesis ve cihazları bulunmak.

Antrepo işletmeleri antrepolarda eşyanın emniyeti ve hizmetlerin çabuk görülmesi bakımlarından Gümrük ve Tekel Bakanlığınca zamanla lüzumlu görülecek tesis ve tadilleri de yapar ve ileri tekniğin meydana getirdiği cihazları temin ederler.

DOKSAN ALTINCI MADDE — Antrepo işletmeleri antrepolar içinde gümrük işlemleri ve antrepo dışında gümrük denetleme ve gözetmesi ile görevli gümrük memurları için çalışma büroları ve gözetleme kulübeleri yaparlar ve bunların aydınlatma ve ısıtma ihtiyaçlarını temin ederler.

DOKSAN YEDİNCİ MADDE — İşletmeler, antrepolara konan eşyanın girerken gümrükçe miktarları tesbit edilmiş ise bu miktarlarından, tesbit edilmemiş ise belgelerinde yazılı miktarları üzerinden gümrüğe karşı sorumludur.

Şukadar ki, eşyanın tabiatından ileri gelen kayıplarla fireler ve gümrüğün denetlenmesi altında yapılan ameliyelerden ileri gelen eksiklikler ile antrepo işletmelerinin kusur ve hatalarından ileri gelmediği Gümrüğe ispat edilen kayıplar ve çalınmalar için vergi aranmaz. Fakat eşya gümrüklenmiş kıymeti üzerinden sigorta ettirilmiş ise noksan çıkan eşyanın vergisi sigorta ettirenden veya lehine ettirilenden alınır.

Yukarıki fıkralarda yazılı sebepler dışında kalan eksiklikler ile fiktif antrepolarda her ne suretle olursa olsun vukubulan kayıplar ve fireler kabul edilmez. Bunların vergi ve cezaları antrepo işletmesinden alınır.

Tabiatları icabı fire veren eşya ile antrepolarda yapılmasına izin verilen manipülâsyonlardan dolayı noksanlaşan maddeler için bir fire nispeti tesbitine Gümrük ve Tekel Bakanlığı yetkilidir.

Teminat

DOKSAN SEKİZİNCİ MADDE — Gümrük ve Tekel Bakanlığı genel ve özel antrepo açma ve işletme izni vereceği gerçek ve tüzel kişilerden, bu kanuna göre aranacak vergi ve ceza haklarını korumak üzere, münasip göreceği miktarda teminat istiyebilir.

Denetleme

DOKSAN DOKUZUNCU MADDE — Antrepoların giriş, çıkış kapıları ve eşyanın girip çıkmasına mahsus boru ve tertipleri gümrük idaresince de kilit veya mühür altında bulundurulur.

Gümrük ve Tekel Bakanlığı Devlet işletmelerine ait antrepolarda bu tedbirlerden vazgeçebilir.

Gümrük idaresi, antrepolarda gümrük haklarını koruma ve suiistimalleri önleme tedbirleri almaya ve bu işletmelerin kayıtlarını ve vesikalarını tetkik ve teftiş etmeye ve her zaman antrepolardaki eşyayı yoklamaya yetkilidir.

Antrepo işletmeleri de bu kayıtları ve belgeleri ve eşyayı görevli gümrük memurlarına ve Bakanlık müfettişlerine göstermeye, antrepoları açmaya ve yapılacak yoklamaları kolaylaştırmaya mecburdurlar.

Antrepo işletmelerince tutulacak giriş, çıkış kayıt ve muhasebeleri gümrük denetlemesini temin edecek şekil ve usullere uygun olmak lâzımdır.

Gümrüklerce yukarıki fıkralara göre alınan tedbirler ve yapılan denetlemeler antrepo işletmelerinin bu kanuna göre olan sorumluluğuna iştirak sayılmaz ve bu sorumluluğu azaltmaz.

YÜZÜNCÜ MADDE — Genel ve özel antrepolarda eşya en çok beş yıl kalabilir.

Sure

Gümrük ve Tekel Bakanlığı makbul sebepler dolayısıyla, eşyanın iyi bir halde bulunması şartıyla bu süreleri bir yıl daha uzatabileceği gibi yukarıki fıkroda yazılı sürelerle antrepoda kalması mahzurlu olan eşya için bu süreyi indirebilir.

Fiktif antrepolarda eşyanın kalabileceği süre iki yılı geçmemek üzere, Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tesbit olunur.

Bu süreler sonunda eşya yabancı memleketlere çıkarılmazsa vergileri ödenerek yurda sokulur. Süresi dolduğu halde kaldırılmıyan eşyanın kaldırılması sahiplerinin adreslerine yazı ile ve adresleri bilinmiyorsa ilân suretiyle tebliğ edilir. Bu tebliğden itibaren bir ay içinde kaldırılmıyan eşya hakkında 126 ncı madde hükümleri uygulanır.

Fiktif antrepolarda; süresi içinde kaldırılmıyan eşyanın vergileri teminatlarından mahsup edilir. Bu, kabil olmazsa 89 ncü madde hükümlerine göre işlem yapılır.

Yolcu beraberinde gelen eşyanın gümrük solanları ile antrepolarda kalabileceği süre üç aydır. Bu süre içinde kaldırılmıyan eşya hakkında 126 ncü madde hükümleri uygulanır.

YÜZ BİRİNCİ MADDE — Eşyanın bir antrepodan başka bir antrepoya kaldırılması gümrükçe tesbit olunacak usule göre olur. Ancak antrepo değiştiren eşyanın 100 ncü maddede yazılı süreleri bunların ilk antrepoya girdiği tarihten hesaplanır.

YÜZ İKİNCİ MADDE — Genel ve özel antrepolarda gümrük denetlemesi altında kab tamiri ve yenilenmesi, eşyanın halvalandırılması, kalburlanması gibi iyi muhafazası bakımından lüzumlu veya yeni çeşitler yapılması, karıştırılması, büyük kablardan küçük kablara boşaltılması ve nümune çıkarılması gibi ticari icaplara uygun ameliyelere Gümrükçe izin verilir.

Transit geçirilecek eşyanın menşelerine bakılmaksızın birbirleriyle veya millî eşya ile karıştırılmasına bakanlıkça müsaade olunabilir.

Birinci fıkroda yazılı ameliyeler ithalât eşyasında eşyanın tariefdeki tatbik yerini değiştirecek mahiyette olmamak gerektir.

YÜZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Antrepo mevcutları her yıl gümrüğün denetlemesi altında sayılarak kayıtlarla karşılaştırılır. Eşyası sayılamıyacak kadar çok olan büyük antrepolarda yoklamalar, gümrükçe belirtilecek usule göre en çok beş yıl içinde tamamlanmak üzere kısım kısım yapılır.

Yoklama

Yoklama neticesinde meydana çıkan eksiklikler hakkında 97 nci madde ve fazla çıkan eşya hakkında 126 nci madde hükümleri uygulanır.

Beyan

YÜZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Antrepolara konacak eşya, sahip veya temsilcileri veya nâkilleri veya liman işletmeleri tarafından 58 nci maddede yazılı süre içinde gümrüğe liste ile beyan olunur ve 59 ncu maddenin (1 : a - e) fıkralarında yazılı bilgiler verilir. Liman işletmeleri ve nâkillerce verilecek liste beyannamelerde mal sahiplerinin ve vergiye esas olan ağırlıkların gösterilmesi mecburi değildir.

Eşya antrepolara gümrüğün denetlemesi altında alınır. Şüphelenilen veya ilgililer tarafından lüzum gösterilen kablara muayene memuru huzuru ile açılıp yoklanır.

Kırık ve tamire muhtaç kablara ile dağınık eşya gümrük ile antrepo işletmesinin müştereken kilit altında bulundurulacağı ayrı bir yere konur.

YÜZ BEŞİNCİ MADDE — Antrepolarda sahipleri adına kaydı yürütülen eşyanın başkasına devri devreden ve devir alan tarafından antrepo işletmesine ve gümrüğe yazılı olarak bildirilir.

YÜZ ALTINCI MADDE — İşletmeler ile eşya sahipleri arasında ardiyecilik münasebetlerinde umumi hükümler uygulanır.

YÜZ YEDİNCİ MADDE — Gümrükçe işletilen antrepolara konacak eşyadan alınacak ardiye, hamallik ve açıcılık gibi hizmet karşılığı ücretler, Ekonomi ve Ticaret Bakanlığının mütalâası alınmak suretiyle Gümrük ve Tekel Bakanlığınca tesbit edilir.

Dördüncü Bölüm

Transit Rejimi

Tarif

YÜZ SEKİZİNCİ MADDE — Yabancı bir memleketten başka bir yabancı memlekete gitmek üzere Türkiye'den geçen yolcular ile eşya ve taşıtlar Türkiye'de transit halinde sayılır.

Bunların Türkiye'de aktarma edilmesi, karaya çıkarılması ve bir süre kalması transit halini değiştirmez.

Transit olarak geçen eşya, taşıt ve yolculardan, bu geçişler dolayısıyla yapılan hizmetlerin karşılığı ücretler müstesna olmak üzere, hiç bir vergi ve resim alınmaz.

YÜZ DOKUZUNCU MADDE — Demir ve havayolları ile gelen ve taşıtlardan çıkarılmaksızın transit geçirilecek olan eşya, şüpheli hali müstesna olmak üzere, çıkış sınır gümrüğüne kadar muayene edilmeksizin kurşun mühür altında sevk edilir.

Antrepoya konmaksızın yalnız taşıt değiştirilerek yine tren veya uçak ile yapılacak sevkatta da yukarıki fıkra hükmü uygulanır.

Antrepoya konduktan sonra transit edilmek istenilen eşya

gümrüğe 104 ncü madde hükümlerine uygun iki nüsha transit beyannamesiyle beyan olunur. Bu beyannamelerin bir nüshası eşya ile birlikte çıkış gümrüğüne gönderilir. Transit geçirilecek eşyanın sınırdan girişinden veya antrepodan çıkışından itibaren katedeceği mesafeye göre gümrükçe tesbit edilecek süre içinde sınır dışı edilmesi lâzımdır.

Zorlayıcı sebepler işletmelere geciktirilmeksizin gümrüğe yazılı olarak bildirilir.

YÜZ ONUNCU MADDE — 32 nci maddenin son fıkrası hükümü saklı olmak üzere, demiryollarından başka kara taşıtlarıyla taşınacak eşyanın vergileri teminata bağlanır.

İlgililerce eşya nevinin en yüksek tarifesi üzerinden vergileri teminata bağlanmak istenildiği takdirde bu istek kabul olunur ve gümrükçe yalnız eşya nevinin beyana uygunluğunun tetkiki ile yetinilir.

Çıkış gümrüğüne yapılacak denetlemeyi kolaylaştırmak üzere kablara veya taşıtlara kurşun mühür veya damgalar vurulabilir.

YÜZ ON BİRİNCİ MADDE — Türkiye sınırları içinde zorlayıcı sebeplerden dolayı telef olan transit eşyası için vergi aranmaz.

Zorlayıcı sebepler yüzünden ileri gelen telef ve ziyalar mahkeme ilâmiyle ispat edilir ve meşhut suç şeklindeki hırsızlıklar halinde hazırlık tahkikatı üzerine Cümhuriyet Savcılığınca ve telef ve ziya herkesçe bilinen ve duyulan başka türlü hâdiseler yüzünden olmuşsa, o yerin idare âmirince verilecek belgeler kabul olunur.

Gümrük idareleri gerekirse bunları veren makamlarla muhabere edebilir.

YÜZ ON İKİNCİ MADDE — İçinde transit eşya bulunan gayrimuntazam seferli yabancı ve Türk gemilerinin ambar kapakları şüphe halinde Türkiye kara sularında gümrükçe mühür altına alınabilir.

YÜZ ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Türk limanlarında vasıta değiştirerek denizyolu ile yabancı bir limana doğruca aktarma edilecek eşyanın gümrüğe manifestosu verilir ve eğer bu eşya sahipleri tarafından gönderiliyorsa veya antrepodan çıkarılarak sevkediliyorsa 104 ncü madde hükmüne uygun iki nüsha beyanname ile beyan olunur. Bu eşya, şüphe hali müstesna olmak üzere, muayene edilmez. Ancak tekel maddeleri ile Türkiye'ye girmesi yasak veya yüksek vergiye tâbi eşyanın 60 rüsum tondan küçük gemilerle yapılacak aktarmalarında eşya muayene edilebileceği gibi gideceği limana çıkarıldığı ispat edildiği takdirde geri verilmek üzere kaptan veya sahibinden teminat da istenebilir.

YÜZ ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Bir Türk limanına ancak o liman gümrük idaresinin gümrük işlemlerini yapmaya yetkili olduğu eşya aktarma suretiyle gönderilebilir. .

YÜZ ON BEŞİNCİ MADDE — Gümrükçe giriş beyannamesi tescil edildikten sonra yabancı bir memlekete tekrar ihracı veya yetkili başka bir gümrüğe gönderilmesi istenen eşyanın muayenesi neticesinde cezayı gerektirir bir hal görülmediği takdirde bu istek kabul olunur, muayene neticesi para cezasını gerektirdiği takdirde isteğin kabulü cezanın ödenmesine bağlıdır.

Geçici kabul

YÜZ ON ALTINCI MADDE — Memlekete geçici olarak sokulacak eşya 59 ncu maddeye uygun olarak gümrüğe beyan olunur. Eşya başka bir gümrükten çıkarılacak ise o gümrükçe çıkışta yapılacak denetleme için bir nüsha fazla beyanname alınır. Triptik kabul olunan eşya için, triptik veya geçiş karneleri beyanname sayılır. Sınırı sık sık geçecek taşıtlar için muayen bir devreye mahsus pasavanlar kullanılır.

Giriş gümrük idaresi tarafından beyanlar tetkik edilerek teminata bağlanması gereken vergilerle eşyanın ayniyetlerini denetlemeye yarayacak nitelikleri tesbit olunur. İlgililer eşya nevinin en yüksek tarifesi üzerinden teminat vermeyi ister ise o yolda işlem yapılır.

YÜZ ON YEDİNCİ MADDE — Eşyanın tekrar çıkarılmasından vazgeçilerek süresi içinde antrepoya veya gümrükçe müsaade olunan mahallere konması caiz ve tekrar çıkış hükmündedir.

Süresi içinde zorlayıcı sebepler dışında yurt dışı edilmeyen eşyaya ait teminat irat kaydedilir.

Çıkış gümrüğünce yapılan muayenede cins ve nev'i itibariyle beyannamesine aykırı bulunan eşya hakkında kaçakçılık kovuşturması yapılır.

Miktar itibariyle çıkan noksanların vergileri teminatından mahsup edilir.

Beşinci Bölüm

Çıkış Rejimi

Beyan ve istisnaları

YÜZ ON SEKİZİNCİ MADDE —

1. Türkiye'den çıkarılacak memleket eşyası gümrük idarelerine formülüne uygun iki nüsha beyanname ile bildirilir ve bu beyannamelerde şu bilgiler verilir :

- a) İhracatçının adı ve ticaretgâh adresi;
- b) Eşyanın yükleneceği taşıtın bayrağı ve adı;
- c) Eşyanın gideceği memleket (mahreç);
- d) Kabların sayısı, nevi, marka ve numarası;
- e) Eşyanın cinsi, nevi ve kıymeti;
- f) İstatistik için gerekli sair bilgiler.

2. Aşağıdaki eşya beyannameden müstesnadır :

a) Yolcu ve seyyahların yanlarında taşıdıkları zat ve ev eşyası ile fen ve sanat sahiplerinin ve işçilerin sanatlarını icra için beraberlerinde götürdükleri âletleri, takımları ve ticaret kıymeti olmıyan nümuneler;

b) Deniz, kara ve hava nakil vasıtalarına verilecek kumanya ve yakıtlar;

c) Kara sınırı bölgesinde köy ve kasabalar ile pazarlardan sınırın diğer tarafındaki halkın kendi ihtiyaçları için alıp götürdükleri eşya ve hayvanlar ve Türkiye sınır bölgesi ahalesinin sınırın öbür taraf bölgesindeki köy, kasaba ve pazarlara satmak üzere birlikte götürdükleri kendi eşya ve hayvanları;

(Bunların miktarı ticaret emtiası mahiyetinde olmamak şartıyla);

d) Na'şî havi tabutlar ile çelenk ve çiçekler;

e) Kurye çantaları ve Türkiye nezdindeki yabancı Devletler elçileriyle diplomasi muafliklardan faydalanan maslâhatgüzarlar ve delege heyetlerine ait zat ve ev eşyası;

(Bunlar için kurye listeleri ve elçilik takrirleri aranır).

YÜZ ON DOKUZUNCU MADDE — Geri getirilmek üzere ihraç edilecek eşyanın beyannamesinde :

a) İhracın ne maksatla yapıldığı;

b) Gideceği memlekette eşyanın göreceği işçiliğin mahiyeti;

c) Eşyanın ayniyetini tesbite yarayacak alâmetleri;

hakkında bilgi verilir.

Yabancı memleketlere seyahat eden ve ikametgâhı Türkiye'de bulunan Türk ve yabancıların kendilerine ait nakil vasıtaları ile sınıra yakın bölgelerde komşu memleketlere eşya ve yolcu naklinde kullanılan diğer nakil vasıtaları için gümrük idaresince tesbit veya bu hususlarda milletlerarası mahiyette olarak kabul edilmiş triptik, gümrük geçiş karnesi veya pasavanlar kullanılır.

Gümrüklerce lüzum görülürse eşya üzerine sabit damgalar vurulur veya kurşun mühür takılır.

YÜZ YIRMİNCİ MADDE — İhraç eşyası da gümrüklerce muayene edilerek beyanların sıhhati denetlenir.

Altıncı Bölüm

Posta Rejimi

YÜZ YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Posta vasıtasıyla gelen ve Türkiye'ye ithal edilen eşya ile Türkiye'ye geçici olarak girdikten sonra tekrar ihraç olunan maddeler gümrükçe denetlenir.

Mektuplar ile vergiden muaf kitap ve dergiler bu hükmün dışındadır.

YÜZ YIRMİ İKİNCİ MADDE — Gümrük denetleme ve vergi tahakkuk işlemlerinde «deklârasyon anduan» lar beyanname hükmündedir.

Geçici çıkış

Gümrük denetlemesi ve verginin tahakkuk ve tahsil şekli ilgili iki bakanlıkça tesbit olunur.

YÜZ YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Postahanelerde gümrük işlemleri için lüzumlu ölçü aletleri ve tahlil cihaz ve maddeleri ile gümrük büroları ve buraların aydınlatma ve ısıtma ihtiyaçları posta idarelerince temin edilir.

Yedinci Bölüm

Sınır Rejimi

Sınır ticareti

YÜZ YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Sınır ticaretine ve münasebetlerine ait gümrük denetleme ve işlemleri, coğrafya durumu ve bölge ihtiyaçları göz önünde tutularak ilgili bakanlıklarla elverişli ve kolay usullere bağlanır.

Sınır ticaretinin çevresi, Anlaşmalarda tâyin edilmemiş ise on kilometre derinliği geçmez.

Sekizinci Bölüm

Denizden Kurtarılan Eşya

Kazaya uğrayan gemiler

YÜZ YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Zorlayıcı sebeplerle Türkiye kara sularında yabancı eşyasını atan, karaya çıkaran veya başka bir taşıta aktarma eden ve bu eşyayı toplayan gemi kaptanları ile sair kimseler keyfiyeti hâdisenin vuku bulduğu mahalle en yakın gümrük veya idare âmirlerine veya varacakları ilk gümrük idaresine bildireceklerdir.

Sahip veya nâkilleri tarafından muhafaza altına alınmayan veya sahip ve nâkilleleri meydanda olmıyan ve açıkta nezaret altında tutulması mahzurlu görülen bu gibi eşyayı Gümrük İdaresi bütün masrafları sahip veya nâkillerine ait olmak üzere bir antrepoya kaldırabilir. Nakil masrafını koruyamayacak veya mahallî vasıtalarla nakli mümkün olmayacak eşya hakkında 126 nci madde hükmü uygulanır.

Dokuzuncu Bölüm

Tasfiye Edilecek Eşya

YÜZ YİRMİ ALTINCI MADDE —

1. Antrepo ve sundurmalarda ve gümrük denetimi altında bulunan yerlerde bu kanunla belirli sürelerinden fazla kalmış olan eşya;

2. 103 nci maddeye göre yapılan yoklama neticesinde antrepolarda fazla çıkan eşya;

3. 125 nci maddenin son fıkrasına göre sahip veya nâkilleri tarafından kaldırılmıyan eşya;

4. Sahip veya nâkilleri tarafından gümrüğe terkedilen veya 69 ncu maddeye göre terkedilmiş sayılan eşya.

Gümrük idareleri tarafından cins, nevi, miktar ve vasıfları

tesbit edilerek gazete ile ilân olunduktan sonra açık artırma yolu ile satılır.

Çabuk bozulmak, akmak ve sızmak tehlikesine mâruz bulunan veya saklanması külfet veya tehlikeli veya masraflı olan eşya, sürelerini doldurmadan önce de satılır.

Satılığa çıkarılan eşyanın sahip veya nâkileri yazılı olarak satışın durdurulmasını isterlerse tâyin edilecek süre içinde gümrük işlemlerini yaptırıp kaldırmak şartıyla istekleri kabul olunur.

Verilen mühlet içinde de kaldırılmıyan eşyanın satışına devam olunur. Satış bedeli, şartnamesinde tesbit olunan gümrük ve diğer vergileri karşılamıyacak olan eşya, ancak tâyin edilen süre içinde ihraç edilmek şartıyla satılır.

Alıcı çıkmıyan eşya, ancak kendi ihtiyaçlarında kullanılmak şartıyla hayır derneklerine parasız verilir.

Üzerlerinde sahte menşee alâmetleri olan eşyanın bu alâmetleri yok edilir.

YÜZ YIRMİ YEDİNCİ MADDE — Yukardaki madde hükmüne tâbi eşyadan memlekete girmesi veya memlekette yapılması veya satışı tekel altında bulunanları Tekel İdaresince takdir edilecek bedel karşılığında bu idareye verilir. Tekel İdaresince alınmıyan bu türlü maddeler ile girmesi, kullanılması ve satışı yasak eşya Türkiye'den çıkarılmak şartıyla satılır.

Tekele tâbi eşya

YÜZ YIRMİ SEKİZİNCİ MADDE — 126 ve 127 nci maddelere göre elden çıkarılmıyan eşya, bakanlıkça tesbit olunacak yolda yok edilir.

YÜZ YIRMİ DOKUZUNCU MADDE — 126 ve 127 nci maddeler gereğince satılan eşyanın bedelleri alacaklar arasında aşağıdaki sıraya göre dağıtılır :

1. Hamallık, yükleme, ambarlama ve benzeri hizmet karşılığı alacaklar ve yapılmış masraflar ve iskele resmi;
2. Gümrük Vergisi;
3. Belediye hissesi, rıhtım resmi;
4. Muamele, İstihlâk, Hayvan Sağlık veya başka vergi ve resimleri;
5. Para cezaları.

Satış bedeli aynı sıra içindeki alacakların tamamını karşılamazsa garame suretiyle dağıtılır.

Yukarıki sıraya göre karşılanamıyan para cezaları ayrıca kovuşturulur.

Satış bedelinin alacaklara dağıtıldıktan sonra kalan miktarı, gümrüğe terkedilen veya terk hükmünde sayılan eşyaya ait ise irat kaydolunur, diğerleri ise emanete alınır. Bu paralar emanet hesabına alındığı malî yılı takip eden beş yıl içinde sahiplerince alınmaz ise irada geçirilir.

DÖRDÜNCÜ AYIRIM

Gümrüklerin sınıfları ve gümrük komisyoncuları

Birinci Bölüm*Gümrüklerin Sınıfları*

YÜZ OTUZUNCU MADDE — Her gümrükte günlük ka-
nunî çalışma saatleri iklim, mevsim ve mahallî ticaret ihtiyaç-
ları itibara alınarak Bakanlıkça düzenlenir.

Gece ve gündüzün her saatinde yolcu ve yük alıp verme iş-
leri yapılan liman ve istasyonlar ile taşıtların geliş ve gidişleri
normal çalışma saatine uymayan demiryolu istasyonlarında, de-
niz ve hava limanlarında gümrük idareleri daimî surette açık bu-
lundurulur. Memurların muayyen olan çalışma saatleri nöbetleşe
aralarında tanzim edilir.

Kolcularla gümrük denetleme göreviyle ödevli gümrük me-
murları, resmî sıfatlarını belirtmek üzere, Bakanlıkça tesbit
edilecek üniforma veya alâmetleri vazife başında taşıma mec-
burdurlar.

YÜZ OTUZ BİRİNCİ MADDE — Yukarıki madde ge-
reğince tesbit edilmiş olan çalışma saatleri dışında veya tatil za-
manlarında iş görülmesi yazılı olarak istenildiği takdirde işin o
saatlerde görülmesindeki zaruret o yerin en büyük gümrük âmi-
rinde dikkate alınarak bir ücret verilmek şartıyla bu istekler ka-
bul olunur.

Memurlar bu suretle kendilerine verilecek işleri de yapmakla
görevlidir.

Müdür ve vekilleri ile daimî surette vazife görenlere ücret
verilmez.

Yukarıki fıkraya göre çalışacak memurlara iş sahiplerince
ödenen ücretin miktarı bakanlıkça tesbit olunur. Bu memur-
ların harcırahları da iş sahiplerince ödenir.

Gümrüklerin sınıfları

YÜZ OTUZ İKİNCİ MADDE — Gümrükler yetkilerine
göre üç sınıfa ayrılır.

Birinci sınıf gümrükler :

Her türlü giriş, çıkış ve transit gümrük işlemlerini;

İkinci sınıf gümrükler :

Gümrük lâboratuvar tahliline ihtiyaç göstermeyen eşyanın
giriş, çıkış ve transit işlemlerini;

Üçüncü sınıf gümrükler :

Yalnız yolcu ve yolcu beraberinde gelen eşya ile bakanlıkça
tesbit edilen eşyanın giriş, çıkış ve transit işlemlerini görmeye
yetkilidir.

Bakanlıkça gümrüklerin sınıflarını tesbitte ticari ihtiyaçlar
göz önünde tutulur.

İkinci Bölüm

Gümrük Komisyoncuları

YÜZ OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE —

1. Eşyanın ithal, ihraç ve transit gümrük işlemleri sahipleri veya onlara vekâlet suretiyle gümrük komisyoncuları tarafından takip olunur.

2. Devlet, belediye ve özel idarelerle diğer kamu hükmî şahıslarının memurları; özel hukuk hükmî şahıslarının müdürleri ve temsil yetkisi olanlar kendi idare ve müesseselerine ait eşyanın gümrük işlemlerini takip edebilirler,

3. Kara, deniz ve havayolu işletmeleri ve nâkilleri taşıdıkları eşyanın ihraç ve transit gümrük işlemlerini takip edebilirler,

4. Zat ve ev eşyasına ait gümrük işlemlerini sahiplerinin tâyin edecekleri adamları takip edebilirler.

YÜZ OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Gümrük komisyonculuğu yapabilmek için aşağıdaki şartlar aranır :

a) Türk olmak;
b) 18 yaşını bitirmiş bulunmak;
c) Orta mektebi bitirmiş veya o derecede tahsil görmüş olmak;

d) Hırsızlık, emniyeti suiistimal, dolandırıcılık, yalan yere şahadet, yalan yere yemin, cürüm tasnii, iftira, irtikâp, irtişa, ihtilâs, kaçakçılık cürümlerinden birinden dolayı hapis cezasıyla veya mutlak surette ağır hapis veya o derece cezayı gerektiren bir suçtan mahkûm veya memurluktan cezaen çıkarılmış olmak;

e) Bulaşık hastalıklardan salim olmak;

f) Gümrük ve Tarife konuları ile gümrüğe ilişkin ticaret anlaşmaları konularında yeter bilgisi olduğu imtihanla sâbit olmak.

Gümrükte en az beş yıl memurluk yapmış olanlardan şeflik veya ikinci sınıf muayene memurluğuna kadar yükselmiş bulunanlar yalnız imtihan kaydına tâbi değildir.

YÜZ OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Yukarıki maddenin (f) fıkrasına göre yapılacak imtihan konuları bakanlıkça tesbit ve yılda bir defa olmak üzere imtihan zamanları ilân edilir. İmtihan heyetini Bakan seçer.

YÜZ OTUZ ALTINCI MADDE — Gümrük komisyoncusu Ticaret Kanununa göre yevmiye defteri tutmaya, işlerine dair yazdığı ve aldığı mektup ve telgraflarla tanzim ettiği fatura ve makbuzları ve masraflarına mütaallik belgelerin asıl veya örneklerini beş yıl saklamaya, bunları yetkili gümrük memurlarına ve Bakanlık müfettişlerine istenildikçe göstermeye ve bunların tetkik ve teftişlerine müsaade etmeye mecburdurlar.

Yevmiye defterinde ödenen ve alınan masraf ve ücretlerle taalluk ettikleri gümrük beyannamelerinin numara ve tarihleri de gösterilir.

Yardımcılar

YÜZ OTUZ YEDİNCİ MADDE — Gümrük komisyoncuları aldıkları işlerin kendisini veya müvekkilini ilzam edecek mahiyette hukuki tasarruflar nevinden olmıyan safhalarını takip ettirmek üzere bir veya birkaç yardımcı kullanabilir.

YÜZ OTUZ SEKİZİNCİ MADDEE — Yardımcıların da komisyoncular hakkındaki şartları haiz olmaları lâzımdır. Ancak bunların tâbi tutulacakları imtihan konularının seçilmesinde görecekları işler göz önünde tutulur.

YÜZ OTUZ DOKUZUNCU MADDEE — Gümrük komisyoncuları ile yardımcıları Gümrükler Genel Müdürlüğünce tes-cil edilir ve kendilerine fotoğraflı bir belge verilir. Bu belgeler istenildikçe memurlara gösterilir.

YÜZ KIRKINCI MADDE — Gümrük komisyoncu ve yardımcılarının yolsuz ve emniyetsizce hareketlerinden dolayı suçlarının ağırlığına göre bir haftadan bir yıla kadar veya kesin olarak karneleri geri alınır. Bir aya kadar olan ceza başmü-dür ve başmüdürlük teşkilâtı olmıyan yerlerde müdürlerce ve daha ağır cezalar Bakanlık Disiplin Komisyonunca verilir.

Başmüdür veya müdürlerin kararlarına tebliğleri tarihinden itibaren bir hafta içinde Bakanlık Disiplin Komisyonuna itiraz olunabilir. Komisyon kararları kesindir.

YÜZ KIRK BİRİNCİ MADDE — Gümrük komisyoncusu çalışma merkezi olarak bir yer gösterir.

Burası gümrük işlerinden dolayı kendisine yapılacak tebliğ-ler için kanuni ikametgâh ve bu merkezin bulunduğu Gümrüğün bağı olduğu başmüdürlük ve müstakil müdürlük bölgesi daimî iş çevresi sayılır.

YÜZ KIRK İKİNCİ MADDE — Bulunduğu mahalde en az üç komisyoncu olmıyan gümrüklerde iş takibi serbesttir.

Üçüncü Bölüm*Cezalar*

YÜZ KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Gümrük Vergisinden muaf eşyayı (7) ncı madde mucibince tâyin olunan kapı ve yollardan başka yerlerden izinsiz ithal veya buna teşebbüs edenlerden Gümrük Vergisinin dörtte biri ve tarifede vergi haddi tâyin edilmemiş olanların sif değerinin onda biri ve eşyanın cins ve miktarı tesbit olunamıyan hallerde on liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezası alınır.

Gümrük Vergisinden muaf olarak ithali lâzımgelen eşyayı Gümrük işlemlerini yaptırmaksızın yurda sokan veya buna teşebbüs edenler hakkında da yukarıki fıkra hükümleri uygulanır.

YÜZ KIRK DÖRDÜNCÜ MADDEE — 23 ve 24 ncü maddelerin hükümlerini menfaat temini kasdı ile kötüye kullananlardan eşyaya terettüp eden Gümrük Vergisi ve eşyanın ithali

yasak veya tahdit ve takyide tâbi ise gümrüklenmiş değeri kadar para cezası alınır.

YÜZ KIRK BEŞİNCİ MADDE — 37 nci madde hükmüne aykırı hareket eden (100) rüsum tondan yukarı gemi kaptan veya acentalarından, hareketleri kaçakçılık mahiyetini tazammun etmediği hallerde, 10 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır.

YÜZ KIRK ALTINCI MADDE — İhracat manifestosu vermeden Türkiye'den eşya çıkaran veya verdikleri manifestoda eşyayı cins veya miktar itibarıyla yanlış ve eksik bildiren veya boş olup Gümrük İdaresinden müsaade almadan ayrılan nakil vasıtaları kaptan veya sahip veya acentalarından 10 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası alınır.

YÜZ KIRK YEDİNCİ MADDE — Manifestoda yazılı miktardan eksik çıkan kablarn mahrecinden yüklenmemiş veya yanlışlıkla başka bir yere çıkarılmış veya kaza ve avarya ve hırsızlık neticesinde zayi olmuş bulunduğu Gümrükçe tâyin edilen süre içinde ispat olunmadığı takdirde bu noksan kablara ait eşya için tarifede gösterilen en yüksek Gümrük Vergisi kadar para cezası alınır.

Yukarıki fıkraya göre ceza tesbiti mümkün olamazsa her kab için (2 000) liraya kadar para cezası alınır.

Döküm halinde nakledilen eşyanın manifestosunda yazılı miktarına göre % 2 yi aşan eksiklerin birinci fıkrada gösterilen sebeplerden ileri geldiği Gümrükçe tâyin edilen süre içinde ispat olunamaz ise bu eksiklerin Gümrük Vergisi kadar para cezası alınır.

Manifestoda eşyanın cinsi yanlış beyan edilmiş olur ve kablarn neveleri ve dış alâmetleri de manifestoya uygun bulunmazsa kab başına 200 liraya kadar para cezası alınır.

Bu maddede yazılı cezalar işletme veya taşıt sahip veya acenta veya kaptanlardan alınır. Bunlar hükmolunan cezadan müteselsilen sorumludur.

YÜZ KIRK SEKİZİNCİ MADDE — 117 nci maddede yazılı aykırılıklar hariç olmak üzere beyan ile denetleme neticesinde eşyanın :

a) Tarife tatbikatına müessir cins, nevi veya niteliğinde veya ;

b) Vergiye esas olan, sayı, baş, ağırlık gibi ölçülerinde veya kıymetinde aykırılık görülür ve beyana göre hesaplanan vergi ile denetleme neticesine göre alınması gereken vergi miktarları arasındaki fark % 2 yi aşarsa vergiden ayrı olarak aşağıda yazılı miktarlarda para cezası alınır :

1. % 2 nin üstünde % 5 kadar olan farklar için mükerrirlerden bir kat para cezası ;

2. % 5 i aşan farklar için ilk defasında bir kat, tekrarı halinde üç kata kadar para cezası alınır.

Yukarıki fıkralara göre verilecek para cezası, vergi tahakkununun katileşmesinden sonra kararlaştırılır.

Beyanamesi resmî daireler tarafından tanzim edilmiş olan eşyanın yanlış beyanından dolayı ceza alınmaz.

YÜZ KIRK DOKUZUNCU MADDE — 125 nci maddede yazılı bilgileri vermiyen gemilerin kaptanlarından 200 liraya kadar para cezası alınır.

YÜZ ELLİNCİ MADDE — Gümrük Vergisinden muaf olan muhabere evrakı, gazete, mecmua ve sair paketler arasında gelen Gümrük Vergisine tâbi eşya için namına gelenlerden verginin beş katı kadar para cezası alınır. Ancak Gümrüğe terkedilen eşya için ceza aranmaz.

YÜZ ELLİ BİRİNCİ MADDE — Bu kanunda kimin tarafından karar verileceği gösterilmemiş olan para cezaları ilgili Gümrük İdaresi âmirince kararlaştırılır ve bu kararlar aleyhine karar verilmiş olanlara tebliğ olunur.

Bu kararlara karşı, tebliğ gününden itibaren on beş gün içinde Gümrükler Genel Müdürlüğüne ve bu müdürlüğün kararlarına karşı da tebliğ gününden itibaren on beş gün içinde yetkili mahkemeye itiraz olunabilir.

Kesinleşen para cezaları da Tahsili Emval Kanununa göre alınır.

Ceza paralarının dağıtımı

YÜZ ELLİ İKİNCİ MADDE — 148 nci maddeye göre alınacak para cezalarının yarısı cezayı gerektiren aykırılığı muayene, tahlil veya tetkik ile meydana çıkarılmalara, öteki yarısı da üstün gayretleri görülen veya hizmet mahal ve şartları itibariyle külfet ve zahmete katlanmış olan Gümrük memurlarına dağıtılmak üzere Bakanlık emrine emanet hesabına alınır.

Cezayı gerektiren durumun meydana çıkarılması, muayene, tahlil ve tetkikten önce yapılmış bir ihbarın neticesi ise birinci fıkraya göre farkı meydana çıkaran memurlara verilecek hissenin yarısı haber verenlere dağıtılır.

Dördüncü Bölüm

Son Hükümler

YÜZ ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunda geçen ve şümulü belirtilmemiş olan eşya tâbiri her türlü maddeleri ve kıymetleri kapsar. Bu kanunda geçen (Gümrük Vergisi) veya (vergi) sözleri yalnız ithal Gümrük Vergisi ve (Gümrük vergileri) sözü Gümrük Vergisi ile birlikte eşyadan gümrüklerce alınan bütün vergi ve resimler anlamında kullanılmıştır.

Bu kanunda sözü edilen manifestolar ile beyannameler gümrükçe bastırılır ve tesbit edilecek değeri karşılığı damga pulu yapıştirılarak ilgililere verilir.

YÜZ ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE. — Aşağıda yazılı kanunlar ile diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri kaldırılmıştır :

— 28 Nisan 1304 tarihli Alâmeti Farika Nizamnamesinin 23 ncü maddesi.

— 21 Mayıs 1321 tarihli Gümrüklerce icra edilecek muayenei sıhhiyeye. dair Nizamname

— 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanunu. (113, 117 ve 118 nci maddeleriyle 906 sayılı Kanunla değiştirilen 112 ve 116 ncı maddeleri hariçtir).

— Gümrük Kanununun 14 ncü maddesini muaddil 14 Şubat 1340 tarih ve 414 sayılı Kanun.

— 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 62 ncı maddesine müzeyyel 4 Ocak 1926 tarihli ve 705 sayılı Kanun.

— Gümrük Kanununa müzeyyel mevad hakkındaki 7 Haziran 1926 tarihli ve 905 sayılı Kanun.

— Gümrük Kanununun bâzı maddelerinin tadiline dair 7 Haziran 1926 tarihli ve 906 sayılı Kanun.

— 19 Haziran 1927 tarihli ve 1093 sayılı Gümrük Komisyoncularına ait Kanun.

— 1 Haziran 1929 tarihli ve 1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununun 1 ncı maddesinin 2 ncı fıkrasıyla 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 29 ve 30 ncü maddeleri.

— Gümrük Kanununun 35 ncı ve Gümrük Kanununa müzeyyel Kanunun 43 ncü maddesini tadil eden 4 Ocak 1930 tarihli ve 1549 sayılı Kanun.

— Gümrük Kanununa müzeyyel mevad hakkındaki Kanunun 5 ncı maddesinin tadiline dair 15 Şubat 1930 tarihli ve 1560 sayılı Kanun.

— Gümrük Tarifesi Kanununun 5 ncı maddesinin tadiline dair 12 Haziran 1930 tarihli ve 1717 sayılı Kanun.

— Gümrük Kanununun 12 ve 110 ncü maddelerini tadil eden 15 Haziran 1930 tarihli ve 1723 sayılı Kanun.

— Gümrük Tarifesi Kanununun 4 ncü maddesinin 4 numaralı fıkrasının tadili hakkında 26 Mart 1931 tarihli ve 1795 sayılı Kanun.

— Kaçakçılığın Men ve Takibi hakkındaki 7 Ocak 1932 tarihli ve 1918 sayılı Kanunun 5 ncı maddesi ile aynı Kanunun 3777 sayılı Kanunla değiştirilen 45 ncı maddesinin birinci fıkrası.

— 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 107 ncı maddesinin tadiline dair 7 Nisan 1932 tarihli ve 1940 sayılı Kanun.

— 1 Haziran 1929 tarihli ve 1499 sayılı Gümrük Tarifesi Kanununu değiştiren 31 Mayıs 1933 tarihli ve 2255 sayılı Kanunun ikinci maddesi.

— 11 Nisan 1334 tarihli Gümrük Kanununun 6 Haziran 1926 tarihli ve 906 sayılı Kanunla değiştirilen 36 ncı maddesini tadil eden 28 Aralık 1933 tarihli ve 2372 sayılı Kanun.

— Gümrük Kanununun 49 ncü maddesini değiştiren 22 Aralık 1934 tarihli ve 2646 sayılı Kanun.

— Gümrük Tarifesi hakkındaki 1499 sayılı Kanuna ek 9 Nisan 1937 tarihli ve 3152 sayılı Kanun.

— Gümrük Tarifesi Kanununun 6 ncı maddesinin 1 numaralı bendinin değiştirilmesine dair 20 Nisan 1938 tarihli ve 3369 sayılı Kanun.

— Gümrük Kanununda değişiklik yapan 1940 sayılı Kanunun ikinci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında 20 Ocak 1939 tarihli ve 3567 sayılı Kanun.

GEÇİCİ MADDE — Gümrük Komisyoncu ve yardımcısı olabilmek için bu kanun ile konmuş olan kayıtlar bu kanundan önce komisyoncu ve maiyet memuru ruhsatnamesi almış bulunanların haklarına dokunmaz.

YÜZ ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

YÜZ ELLİ ALTINCI MADDE — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

3 Mayıs 1949

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	3. V. 1949 ve 1/67
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	3. V. 1949 ve 4/412
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa
	:	2 130
	:	4 -15
	:	18 26,665:682,682:707
	:	19 37:65,65,86:89